

**Budget för ett friare,
tryggare och starkare
Västerås**

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Moderata mål för 2024-2026.....	5
Omvärldsanalys	6
Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden.....	15
Skultuna kommundelsnämnd.....	22
Äldrenämnden.....	24
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	27
Individ- och familjenämnden.....	29
Arbetsmarknadsnämnd	31
Kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande.....	33
Miljö- och konsumentnämnden	36
byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och tekniska nämnden	38
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	43
Effektivisering kommunalförbunden	45
Effektivisering kommunalförbunden	46
Övriga nämnder, bolag och kommunalförbund	47
Resultaträkning.....	49
Investeringar	52
Sammanfattning.....	55

INLEDNING

Sverige är mitt i en lågkonjunktur. En lågkonjunktur som drabbar västeråsarna. Västerås har dessutom en högre arbetslöshet än genomsnittet i Sverige. För att stimulera ekonomin krävs skattesänkningar inte bara på riksnivå utan även i Västerås, samtidigt som utbildning och omsorg måste prioriteras.

Vänsterstyret i Västerås bestående av partier från både vänster till höger klarar inte av att göra nödvändiga prioriteringar.

För oss moderater handlar det om att prioritera de viktigaste kommunala uppgifterna, som trygghet, utbildning och omsorg, samtidigt som vi måste värna hushållens och företagens ekonomi. Varje skattekrona måste användas rätt och tidigare felbudgeteringar åtgärdas.

Skjutningar och gängkriminalitet har blivit vardag och vi kan dagligen läsa om brott som begås i vår stad. För att stoppa detta krävs att alla hjälps åt och därför lägger vi moderater en nödvändig satsning på trygghetsåtgärder. En förstärkt och resurseffektiv socialtjänst är ett måste för att fånga upp de barn och ungdomar som är i riskzonen för utanförskap och kriminalitet. Vi moderater vill utveckla de skolsociala teamen och införa förskolesociala team.

Den viktigaste framtidssatsningen är en skola där fler barn lyckas och fler barn når toppresultaten. Tyvärr ser det inte ut så idag och många barn går ut skolan utan nödvändiga kunskaper. För oss är ökade skolresultat ett prioriterat mål.

Idag begränsas äldres valfrihet. Alternativa utförare ifrågasätts trots att äldre med hemtjänst och äldreboende ger högre betyg till de alternativa utförarna än verksamhet utförd av kommunen. Dessutom går den kommunala utföraren med stora underskott. Istället för avvecklas måste valfriheten utvecklas. Viktiga områden som valfrihet, kvalitet och medicinsk säkerhet måste prioriteras inom äldreomsorgen. Vi föreslår också en satsning för att minska äldres ensamhet och det handlar om daglig verksamhet för äldre.

Det ska alltid löna sig att arbeta och fler måste gå från bidrag till arbete. Boråsmodellen med heldagssysselsättning för de som lever på försörjningsstöd gör att fler går från bidragsberoende till arbete. Arbetsmarknadsåtgärder som gör Västerås snyggare och tryggare behöver tas fram. Arbetslöshet och utanförskap drabbar inte bara den enskilda och anhöriga det påverkar också stadens skatteintäkter.

Bristande underhåll måste åtgärdas. I en tid av lågkonjunktur som slår särskilt hårt byggbranschen är det viktigt att passa på att åtgärda det bristande underhåll som staden har. Genom att använda engångsintäkter till underhåll minskar vi skulden till kommande generationer.

För att underlätta för västeråsarnas ekonomi gör vi en skattesänkning med 10 öre. Det är ett litet steg för att ge Västeråsarna ökad frihet. Det är samtidigt ett stort principiellt steg mot att förändra synen på skattemedlens hantering och öka respekten för skattebetalarna.

Västerås stad får allt sämre betyg i Svenskt Näringslivs ranking av kommuners företagsklimat. Idag är vi nere på plats 183 av 290 kommuner. Dessutom har vi ännu sämre betyg när det kommer till åtgärder som lätt kan åtgärdas såsom politiker och tjänstemäns syn på företag, information och upphandling. Västerås stad ska inte konkurrera osunt med det lokala näringslivet. Det krävs bättre upphandlingar. Det ska vara enkelt och rättvist. En positiv syn på företagande ska också genomsyra hela staden och alla anställda.

Mälarenergi måste påbörja åtgärderna för att läkemedelsrena avloppsvattnet och rena dricksvattnet från PFAS som är en grupp högflourerade svårnedbrytbara ämnen som kan vara farligt för hälsan och miljön. Det kan exempelvis lagras i levern och blodet. Vi föreslår därför att Mälarenergi får behålla en del av sitt överskott för att påbörja åtgärderna utan att det leder till höjda avgifter för det som bolaget får behålla av överskottet.

Moderaternas förslag till budget handlar om att göra tydliga prioriteringar. Det är en öppen och transparent budget utan dolda besparingar och med respekt för skattebetalarna. Vi vågar göra nödvändiga omprioriteringar som vägs upp av satsningar i stadens samtliga verksamheter. På så sätt skapas också ett utrymme för västeråsarna att behålla mer av sina inkomster. Vi kommer ihärdigt att arbeta för att stoppa slöseriet, använda kommunens resurser effektivt och för att motverka välfärdsbrott. Vi belastar inte kommande generationer med stora kostnader utan bygger istället Västerås friare, starkare och tryggare.

För Moderaterna

Elisabeth Unell (M)
Eleonore Lundkvist (M)
Anna Nordin (M)

MODERATA MÅL FÖR 2024–2026

Mål för mandatperioden

Mål för mandatperioden:

På dessa mål ska fokus ligga under mandatperioden eftersom det krävs en större förändring av politiken.

1

Ett friare, tryggare och starkare Västerås

Krafttag mot otryggheten

Åtgärder som ska genomföras:

- Införa fler ordningsvakter i city och stadsdelscentra med trygghetskameror, genomsök stadens lokaler med narkotikahund och gör stadens tryggare med ökad belysning och ta bort skymmande buskage.
- Fokusera på de förebyggande trygghetsåtgärder som har bäst evidens. Utveckla avhoppverksamhet och utöka samarbetet med polisen.

2

Mer kunskap och ordning i skolan

Åtgärder som ska genomföras:

- Mindre barngruppsstorlek i förskolan, minska kraven på dokumentation och administration för rektorer och lärare, fler behöriga lärare, stärk ledarskapet för ökad studiero och tydliggör föräldraansvaret, fokusera på kunskap så fler klarar kunskapskraven.
- Förbättra samarbetet mellan förvaltningar och nämnder gällande lokalförsköningen och leverera enligt plan.

3

Jobb istället för bidrag

Åtgärder som ska genomföras:

- Heldagsaktivitet för att få försörjningsstöd, inför rutiner med hembesök och inför kvalitetskrav på SFI. Inför arbetsmarknadsåtgärder för att utbilda som serviceassistenter inom äldreomsorgen och att hjälpa till att hålla Västerås snyggt och tryggt.
- Förenkla och underlätta för företag, inför servicegarantier, underlätta för fler att delta vid upphandlingar och ta fram verksamhetsmark så företag kan växa och etablera sig i Västerås.

4

En äldreomsorg att lita på

Åtgärder som ska genomföras:

- Inför en äldreomsorg, boendegaranti för de med många hemtjänsttimmar, ställ krav på språkkunskap och planera för olika typer av boenden och kombinationsboenden för äldre.
- Säkerställ kvaliteten och den medicinska säkerheten.

5

Ett snyggt, tryggt och attraktivt city

Åtgärder som ska genomföras:

- Utveckla citykärnan tillsammans med aktörerna, säkerställ ytor för torghandel, utveckla möjligheten till utomhusservering året runt, underlätta för parkering och genomför enklare, snabbare åtgärder för att uppgradera city.
- Ta fram ett nytt förslag på station som inte bygger nya murar mot city.

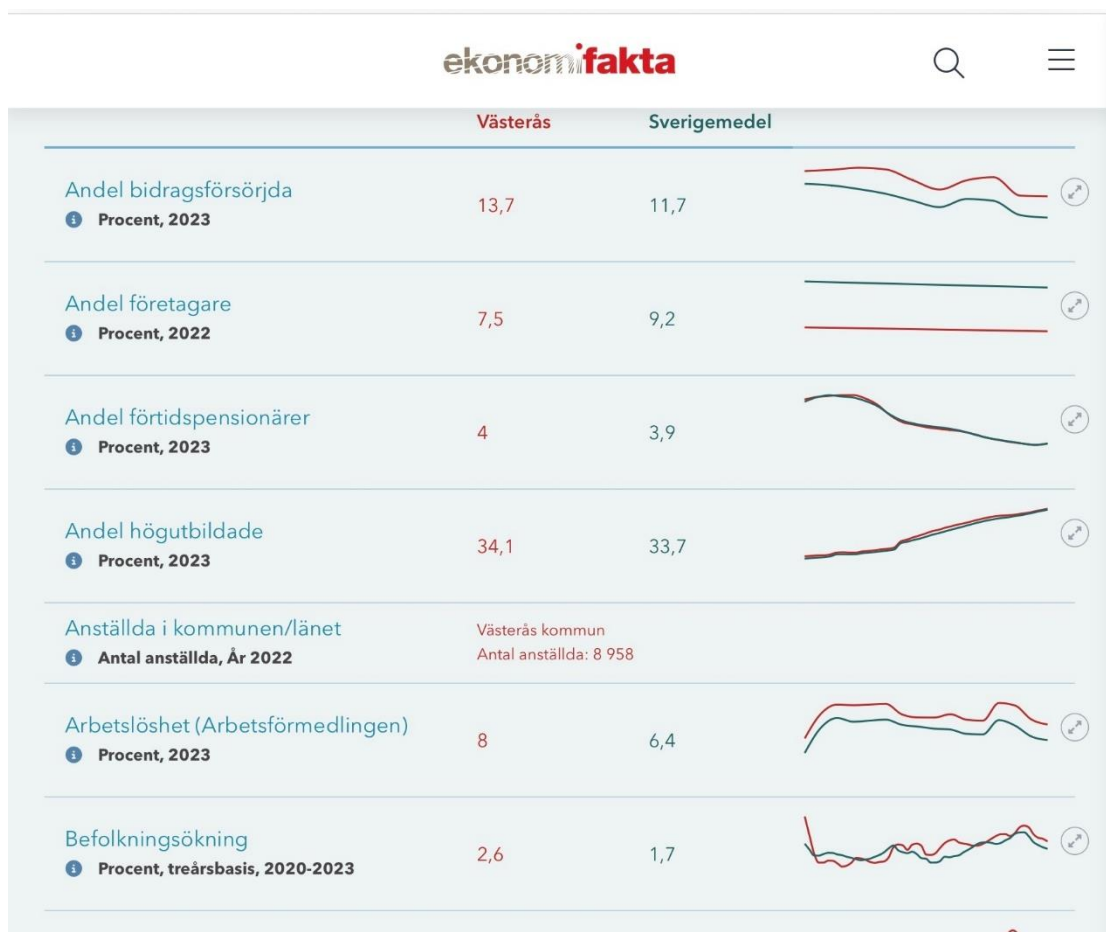

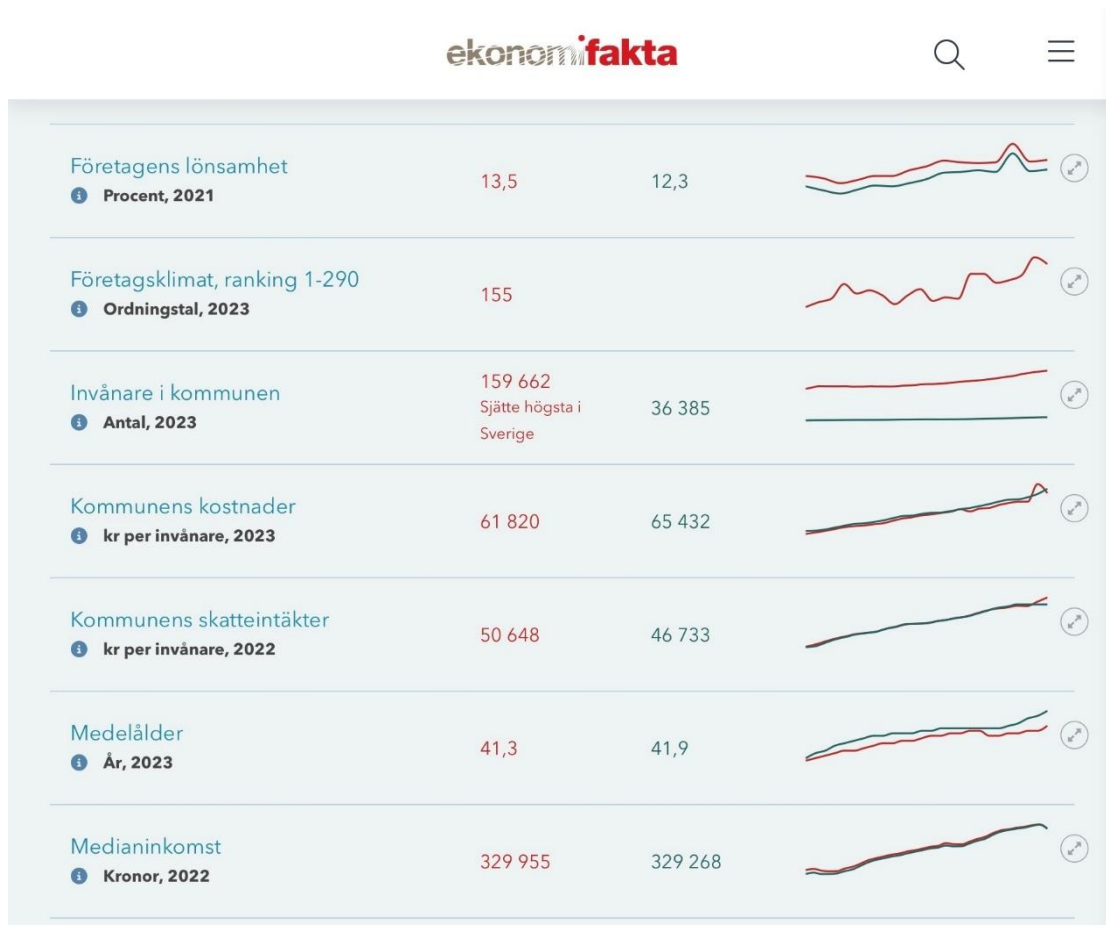
OMVÄRLDSANALYS

Sverige är i en lågkonjunktur

Sverige och Västerås är i en lågkonjunktur. I jämförelse med 2023 har inflationen dämpats vilket ger möjligheten att också kunna vidta åtgärder för att dämpa effekterna av lågkonjunkturen. Regeringen har i sin budget lagt åtgärder som ger förutsättningar för att komma ur lågkonjunkturen. "Inflationen enligt KPIF uppgick till 1,2 procent i augusti. KPIF exklusive energi var oförändrad på 2,2 procent i augusti. Inflationförväntningarna för KPIF är 1,7 procent om ett år." enligt ekonomifakta.

Kommunfakta ger också ett antal intressanta jämförelser mellan Västerås och Sverigemedel. Det visar tydligt på de utmaningar som Västerås står inför. Det är till exempel högre arbetslöshet och högre andel beroende av försörjningsstöd. Detta är faktorer som borde se helt annorlunda ut. Med Västerås många företag som utvecklas och växer så borde inte Västerås ha fler beroende av försörjningsstöd och högre arbetslöshet än genomsnittet i Sverige.

Befolkningsutveckling Västerås

Befolkningsutvecklingen i Västerås har varit hög och högre än genomsnittet i Sverige. Befolkningsutvecklingen har det senaste året däremot stannat av ordentligt. Västerås har fortfarande ett födelseöverskott men behovet att förskolor och skolor kommer och har redan kraftigt minskat.

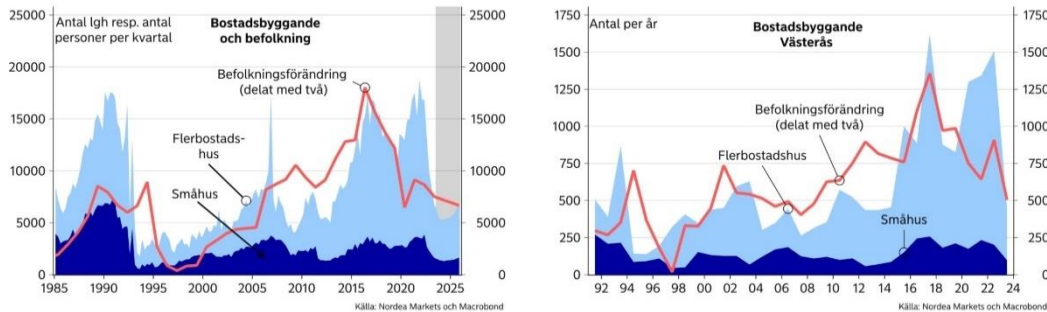
I den tekniska ramen presenterad för kommunstyrelsen framgår det tydligt hur prognosen för befolkningsutveckling har förändrats. Andelen barn och unga har skrivits ned samtidigt som andelen äldre även fortsättningsvis är på en hög nivå. Det innebär att vi måste klara en omställning från fler förskolor och skolor till att fler kommer att vara i behov av äldreomsorg. Därutöver finns ett omfattande bristande underhåll av både fastigheter, gator- och vägar samt lekplatser, grönområden och parker.

Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet i Västerås och i Sverige har nästan helt stannat av. Susanne Sectors från Nordeas bilder visar tydligt på bostadsmarknadens problem i Sverige och i Västerås. Bostadsbyggandets utmaningar kommer att bestå under en längre tid framöver. Bilden visar också tydligt ett mycket begränsat småhusbyggande särskilt i Västerås.

Bostadsbyggandet har mer än halverats
Fler nya bostäder än hushåll de senaste åren

12

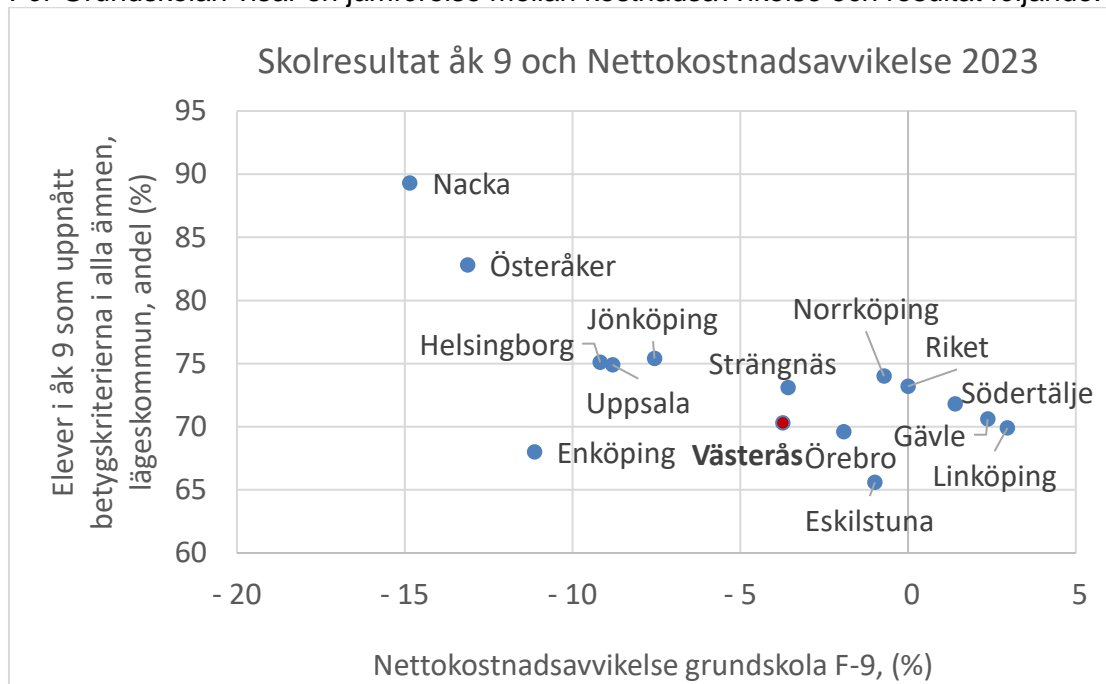
Nordea

Kostnads- och kvalitetsjämförelse andra kommuner

För att få en bild av hur Västerås stad lyckas är det viktigt att göra jämförelser med andra kommuner.

Stadsledningskontoret har tagit fram ett antal bilder som visar nettokostnadsavvikelse i jämförelse med alla kommuner men också en jämförelse mellan resultat och nettokostnadsavvikelse mellan olika verksamheter. Västerås, som till ytan, är en relativt liten kommun kan och ska ha en lägre kostnad vid en jämförelse med alla kommuner i Sverige.

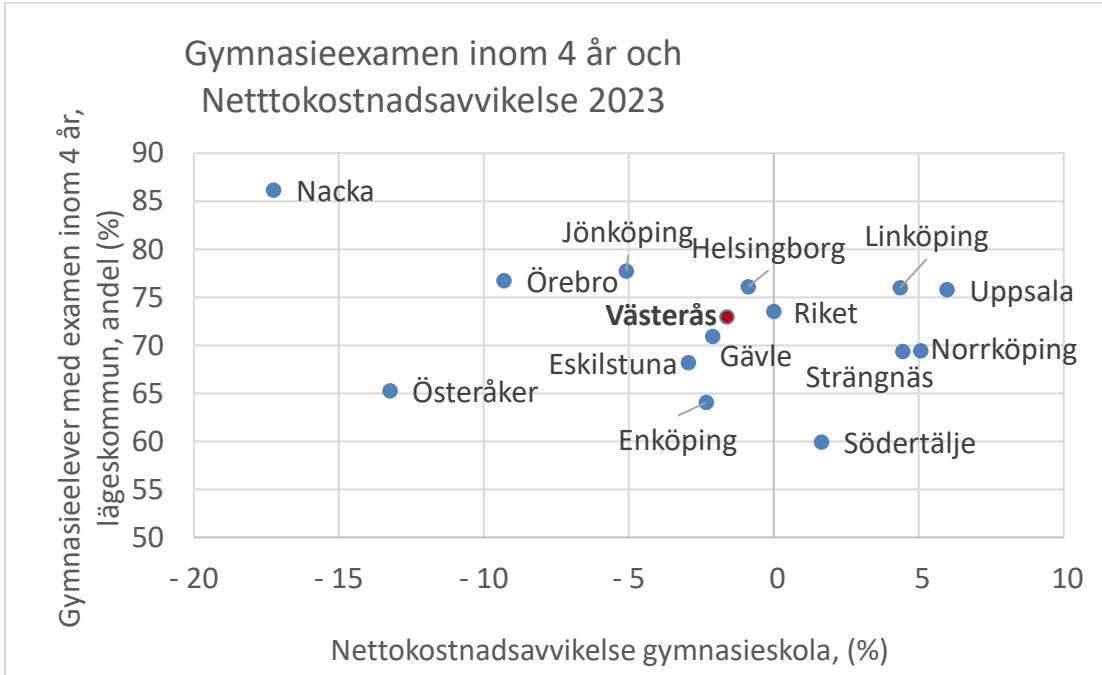
För Grundskolan visar en jämförelse mellan kostnadsavvikelse och resultat följande:

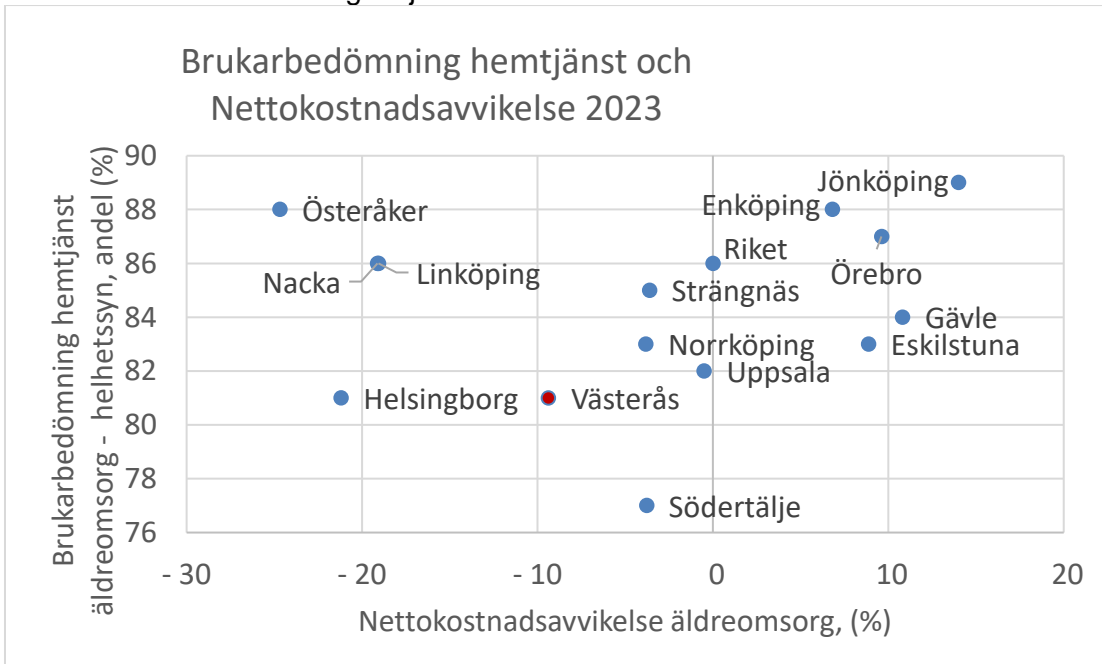
Det som tydligt framgår är att det inte finns ett direkt samband mellan resultat och ekonomi. Flera kommuner, som har betydligt bättre skolresultat än Västerås, har en större kostnadsavvikelse. Forskning visar att det viktigaste för att en elev ska lyckas i skolan är "ett hem med anhöriga som stöttar, kompisar som pluggar tillsammans och sporrar varandra

samt lärare som engagerar sig och vågar bli personliga (Forskningsrapport från Södertörns högskola), Forskning från Skolverket visar också att enbart resurser inte kan förklara elevers resultat utan det handlar om hur resurserna används.

Resultaten för gymnasieskolan visar samma spridning utan tydligt samband mellan kostnadsavvikelse och resultat.

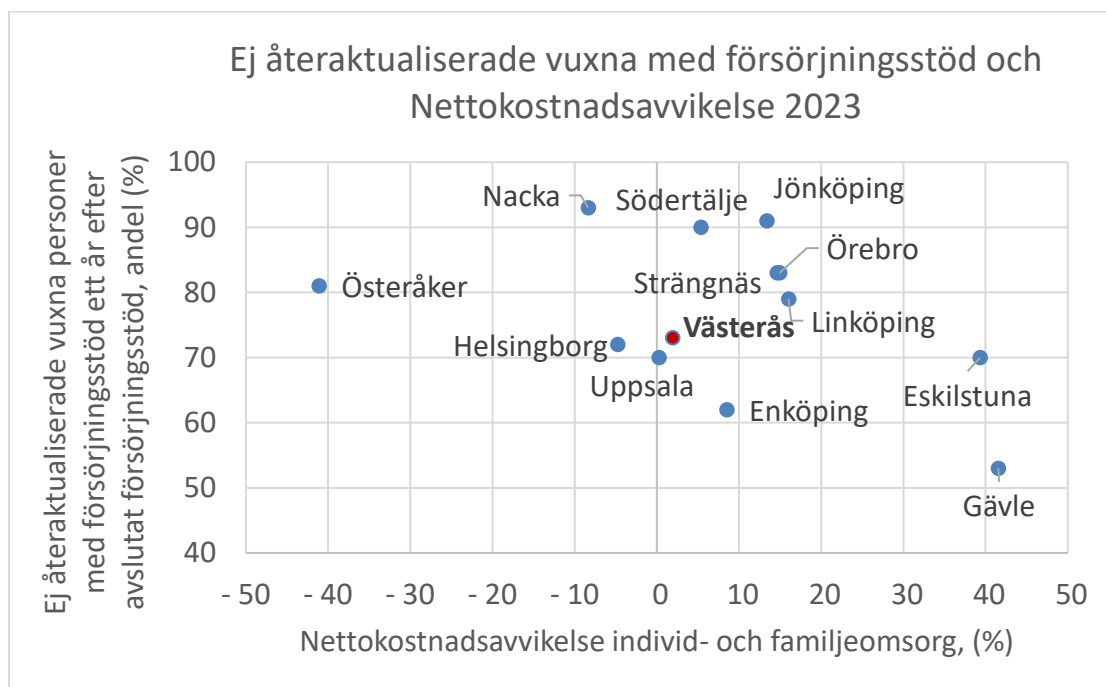

För äldreomsorgen ser jämförelsen mellan nöjdhet hos äldre med omsorg och kostnadsavvikelsen ut enligt följande:

Även här är det svårt att se ett tydligt samband även om några kommuner med högre kostnad har nöjdare äldre.

För arbetsmarknadsnämnden, som har ansvar för försörjningsstöd, visar diagrammet att Västerås har en högre kostnad för försörjningsstöd. För en kommun som Västerås borde nettokostnaden vara lägre. Samtidigt har vi många som inte bryter bidragsberoendet utan är långtidsarbetslösa.

Sammantaget visar diagrammet att vi som stad måste ta ansvar och se till att varje skattekrona används rätt. Den nedåtgående trenden måste brytas och då handlar det inte om mer resurser utan hur de används.

FÖRSLAG TILL BESLUT

- 1) Fastställa för Ett friare, tryggare och starkare Västerås Moderaternas förslag till budget för 2025 med utblick mot 2028 fastställs.
- 2) Den kommunala skattesatsen fastställs för år 2025 till 20,26 %.
- 3) Fastställa de moderata målen för ett friare, tryggare och starkare Västerås.
- 4) Ge uppdrag till nämnder och förvaltningar i enlighet med Moderaternas förslag till årsplan 2025.
- 5) Resultatbudgeten för år 2025 fastställs enligt Ett friare, tryggare och starkare Västerås 2025 med ett ekonomiskt resultat på 89 mnkr, motsvarande 0,8 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.
- 6) Västerås stadshus ska lämna utdelning till Västerås stad med 125 mnkr för 2025. Varav 50 mnkr ska återföras till Mälarenergi AB för en satsning på läkemedelsrening av avloppsvatten och PFAS rening av dricksvatten. Denna satsning ska inte påverka avgifterna.
- 7) Långsiktiga finansiella mål fastställs enligt följande:
 - a. Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent.
 - b. Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent.
 - c. Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, bidrag och utjämning.
 - d. Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 mdkr. Nettouplåning är lika med upplåning minus upplånad likviditet.

Driftbudget och resultatkrav för respektive nämnd och styrelse för 2025 fastställs enligt följande:

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2025
Förskolenämnden	1 246,0
Grundskolenämnden	2 669,4
Utbildningsnämnden	965,7
Skultuna kommundelsnämnd	154,6
Äldrenämnden	1 940,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1 063,4
Individ- och familjenämnden	762,5
Arbetsmarknadsnämnden	372,8
Överförmyndarnämnden	17,0
Kulturnämnden	184,9
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	393,2
Tekniska nämnden	725,7
Byggnadsnämnden	28,5
Miljö- och konsumentnämnden	26,0
Kommunstyrelsen	260,5
Kommunrevisionen	5,0
Valnämnden	3,4
Stadsgemensamma nettokostnader	3,4
Verksamhetens nettokostnad	11089,5

- 8) Låneramen för Västerås Stadshus AB för år 2024 får maximalt uppgå till 13 000 mnkr för moderbolaget att löpande fördela inom Västerås Stadshus AB.
- 9) Västerås totala upplåningsram ska för år 2025 ska maximalt uppgå till 15 500 mnkr, i syfte att finansiera hela kommunkoncernen med kommunen, dess bolag och kommunalförbund.
- 10) Kulturfondens utdelning 2025 beslutas vara 3 000 000 och tillfaller kulturnämnden.
- 11) Asköviksfondens utdelning för 2025 beslutas vara 100 000 och tillfaller tekniska nämnden.
- 12) Kommunstyrelsen får mandat att göra teknisk justering av resultaträkningens olika poster och teknisk justering mellan nämnder, under förutsättning att det inte påverkar budgeterat resultat för året.

Att följande uppdrag ges till styrelser och nämnder:

- 1) Alla nämnder får i uppdrag att vidta åtgärder för att minska sjukskrivningen. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 2) Kommunstyrelsen, äldrenämnden och fastighetsnämnden ges i uppdrag att stimulera byggnation av fler trygghetsboenden. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningarna med början 2025.
- 3) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag där tillsynsavgifter och andra avgifter för företag ska kunna betalas i efterhand utifrån genomförd tillsyn (så kallade Rättviksmodellen). Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 4) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska antalet styrdokument i Västerås stad. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 5) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att förenkla Västerås Stads upphandlingar för att öka möjligheterna för mindre företag att delta. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 6) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder arbeta för att åstadkomma en mer effektiv uppföljning av integrationen i Västerås genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering av uppnådda resultat. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 7) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en ny resultathanteringsmodell där nämnder får behålla resultat för att kunna använda kommande år. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 8) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett förslag på en resultatutjämningsreserv (RUR) där överskott kan avsättas för särskilda satsningar.
- 9) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att vidta åtgärder för att öka tryggheten i Västerås med fler ordningsvakter, ytterligare utökade paragraf 3 områden i city och på andra områden i Västerås samt att montera upp fler kameror. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 10) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med fastighetsnämnden se över hyresmodellen och hyresnivåerna i Västerås stad för att få hyror och hyreskompensation som ger incitament att minska hyreskostnaderna för Västerås stad. I översynen ingår även att se över externa hyresavtal och hyreskompensationer exempelvis till kommunalförbunden. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.

- 11) Kommunstyrelsen tillsammans med fastighetsnämnden ges i uppdrag att samordna verksamhet i stadshuset och ett uppdrag att göra en översyn av lokalbehovet för alla verksamheter med syfte att minska lokalbehovet. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 12) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över ersättningarna till kommunalförbunden och fördelningen mellan medlemskommunerna. Uppdraget ska återrapporteras i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 13) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att inför kommande mandatperiod se över nämnd och bolagsstrukturen i Västerås i syfte att minska kostnaderna och effektivisera verksamheten.
- 14) De pedagogiska nämnderna tillsammans med kulturnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur skolbibliotek och stadsdelsbibliotek kan samordnas. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 15) Grundskolenämnden ges i uppdrag att se över den sociala vikten för att se till att mer evidensbaserade metoder används så att förväntade resultat uppnås. En utvärdering ska genomföras. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 16) Ge uppdrag till förskolenämnden och äldrenämnden att genomföra ett omställningsarbete för att övertalig personal ska ges möjlighet till utbildning och anställning där staden saknar personal. Uppdraget ska återrapporteras i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 17) Ge förskolenämnden och grundskolenämnden i uppdrag att tillsammans med individ och familjenämnden utveckla de skolsociala teamen och införa förskolesociala team.
- 18) Utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med fastighetsnämnden se över gymnasieskolans lokaler för att öka samordningen och minska lokalkostnaderna för gymnasieskolan. Uppdraget ska återrapporteras i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 19) Äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram en äldrepeng för särskilda boenden, genom att införa LOVen. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 20) Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda äldrenämndens stora underskott i egenregi och volymförändringar i verksamheten kopplade till bland annat välfärdsbrott. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 21) Arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder finna lämpliga sysselsättningar för att heltidsaktivera personer som mottar försörjningsstöd. Det kan exempelvis handla om att göra Västerås snyggt och tryggt. Uppdraget ska återrapporteras i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 22) Kulturnämnden ges i uppdrag att samverka med andra intressenter och söka alternativ finansiering för ytterligare kultursatsningar. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning för 2025.
- 23) Fastighetsnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på fler försäljningar för att undvika att staden lånar till investeringar. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 24) Fastighetsnämnden och tekniska nämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga platser för kamerabevakning i syfte att öka tryggheten och minskar skadegörelsen. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 25) Tekniska nämnden ges i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden, utbildningsnämnden och Skultuna kommunaldelsnämnd redovisa hur boende på landsbygden kan åka med skolskjutsarna. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.

- 26)** Tekniska nämnden ges i uppdrag att arbeta fram ett förslag på hur Dingtuna kan få bättre kollektivtrafik. Uppdraget ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2025.
- 27)** Ge Mälarenergi i uppdrag att påbörja rening av PFAS och läkemedel samt att som en del av finansiering avyttra exempelvis Fibra (dock inte svartfibern). De får också behålla en del av sitt överskott för att finansiera åtgärder utan avgiftshöjning.
- 28)** Bostad AB Mimer ges i uppdrag att förstärka sin soliditet och öka försäljningen. Mimer ska maximalt äga 30 % av hyresrätterna i Västerås. Uppdraget ska pågå 2025 - 2029.

FÖRSKOLENÄMNDEN, GRUNDSKOLENÄMNDEN OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Att höja kvaliteten i grundskolan är en akut fråga som kräver stort engagemang och många åtgärder under en längre tidsperiod. Moderaterna vill se ett tydligt fokus på kunskap, trygghet och studiero i alla årskurser. Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för att få jobb och för att i framtiden inte välja ett liv som kriminell. Vi avsätter nästan 2,7 miljarder till grundskolan, pengar som måste användas väl. Det krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att vända den negativa trenden där endast 62 procent av eleverna i åk 9 når godkända betyg i alla ämnen i de kommunala skolorna. Variationen mellan skolor, och delvis också inom skolor, är stor. Under året har enskilda skolor och enskilda klasser haft ett resultat så lågt som att endast 20 procent av eleverna klarat kunskapsmålen.

Det viktigaste för en framgångsrik skola är kompetenta lärare och rektorer och vi måste ge den möjlighet att fokusera på undervisning och ledarskap. En utredning som grundskolenämnden gjort visar att rektorerna har en hög arbetsbelastning med olika kringuppgifter. Inom barn- och utbildningsförvaltningen finns ett 30-tal chefer som har mer än 35 medarbetare. Detta kan leda till högre personalomsättning och minskat fokus på undervisningen, vilket kan drabba elevernas kunskapsresultat.

Moderaterna vill se en ökad lönespridning bland skolpersonal. Individuella löner ska vara just individuella. För rektorer bör en särskild lönesatsning göras för att åstadkomma en tydlig skillnad mellan rektorer och förstelärare i lönenivå. Att locka och behålla de skickligaste rektorerna är avgörande för att lyckas med kvalitetshöjningsarbetet.

Vi föreslår en kraftigt höjd skolpeng i grundskolan för att ge skolorna förutsättningar att renodla lärar- och rektorsrollerna. Det är viktigt att pengarna går till att höja kvaliteten i undervisningen. På vissa skolor kan det finnas behov av administrativt stöd, på andra skolor kan det handla om specialpedagoger, logopedier eller andra kompetenser. Sedan ett år tillbaka finns ett uppdrag från kommunfullmäktige att stimulera särskilt begåvade elever. Detta uppdrag måste verkställas följas upp i delårsrapporterna. Vi vill också att fler elever ska uppnå betygen A och B i fler ämnen.

Som visat i omvärldsanalysen innebär inte mer pengar till skolverksamheterna per automatik bättre kvalitet eller högre kunskapsresultat. I skolornas delårsrapporter finns en rad analyser av svaga resultat som inte är, eller borde vara, direkt kopplade till resursbrister. I vissa klasser beskrivs problem som "antiplugg-kultur", motivationsbrister, försämrad motorik i PREST-ämnena, hög frånvaro utan godtagbara skäl och schematekniska problem som genererat inställda lektioner. I delårsrapporterna kan man läsa om skolor där lärarna själva identifierat att de haft för låga förväntningar på eleverna.

För att höja kunskapsresultaten krävs att skolorna följer den gemensamma GPS som tagits fram för undervisningen. Det krävs att förstelärare leder det kollegiala lärandet och gör klassrumsobservationer men även uppföljning där skolorna analyserar och åtgärdar brister. Lärstudios har varit ett framgångsrikt sätt att hjälpa de elever som behöver extra stöd. Lovskola kan användas betydligt mer utöver i de årskurser där det är obligatoriskt. Detta kan finansieras genom statsbidrag där närliggande kommuner som exempelvis Örebro har erhållit tio miljoner mer i statsbidrag än Västerås för lovskola.

När vi tar del av skolverksamheternas egna analyser är det tydligt att brister i svenska och svenska som andraspråk är ett stort bekymmer. Dålig läsförståelse i svenska påverkar många andra ämnen, det blir svårt att förstå frågor i matteboken eller läsa instruktioner för en

laboration. Flera skolor har arbetat framgångsrikt med språkscreening, detta vill vi se i samtliga årskurser för att fånga upp de som inte behärskar svenska i tillräckligt god utsträckning. Malmbergsskolan har framgångsrikt infört intensivläsning även i fritidshemmet. Ett ökat samarbete mellan skol- och stadsbibliotek kan underlätta för elever att låna böcker.

En stor del av F-betygen i idrott och hälsa beror på att eleverna inte är simkunniga. I Västerås är 11 procent av eleverna icke simkunniga, att jämföra med 7 procent i hela riket. Vissa skolor har 30 procent icke simkunniga. Därför gör Moderaterna en särskild satsning på simundervisning. Eftersom bristande vattenvana och ökat stillasittande är två orsaker till att färre barn kan simma vill vi att förskolorna uppmuntrar till vattenlek och rörelse.

För att alla elever ska kunna lyckas är lugn och ro i klassrummet och raster utan konflikter avgörande. Lärarna ska få stöd för att behålla sin auktoritet och få stöd av kommunen för att skapa ordning och studero i klassrummet. Flera skolor har arbetat framgångsrikt med organiserade rastaktiviteter för att minska antalet konflikter och incidenter. Mobilfria skoldagar ska vara norm i alla kommunala skolor för ökat fokus på skolarbetet, minska stillasittandet och ta bot en plattform för mobbning.

För de grundskolor och gymnasieskolor som kommunen är huvudman för ska det finnas tydliga ordningsregler och en tydlig konsekvenstrappa när elever bryter mot ordningsreglerna. Moderaterna har drivit på för att implementera de förväntansdokument som är framtagna – ett slags kontrakt mellan skola, elever och föräldrar där ansvarsfördelningen tydliggörs. Även detta arbete behöver kopplas till konsekvenstrappan där kvarsittning, skriftliga varningar och ytterst avstängning är exempel på åtgärder. Föräldraansvaret är centralt för att skapa förutsättningar för lugn och ro i klassrummen. Det är föräldrarnas ansvar att barnen kommer hela, rena och mätta till skolan.

Allt fler elever behöver anpassningar för att klara skolarbetet och det driver kostnader. Så som vi jobbade i den anpassade skolan (tidigare särskolan) för 15 år sedan behöver vi jobba i den ordinarie grundskolan idag. En tryggare och lugnare skolmiljö gynnar alla, men kanske allra mest de elever som har svårigheter i skolan.

Genom att satsa på trygghet och lugnare skolmiljöer kan i bästa fall behovet av extrapersonal minska. Antalet anställda elevassistenter har ökat med över 150 procent de senaste fem åren. Här behövs en förbättrad dialog med de som utreder NPF och ofta "skriver ut" att barnet behöver en assistent utan att ta hänsyn till skolans bedömning. Vi välkomnar att en resursskola för elever med autism utreds. Västerås stad behöver också kräva att andra kommuner i Västmanland är med och betalar för den undervisning som ges till barn vid Västerås sjukhus. Idag betalar Västerås för undervisning av hela länets patienter.

Dessvärre ser vi att ett fåtal mycket våldsamma elever kan skapa stor oro på en hel skola. Då avstängning enligt lag endast kan göras under en begränsad tid behövs en så kallad akutskola för de mest utåtagerande eleverna. Eftersom regeringen inför statsbidrag är det numera också möjligt att finansiera. Antalet KSU-platser för elever i åldrarna F-6 är för få. På skolor som saknar grupprum kan vi se att elever blir mer utåtagerande då de behöver mindre sammanhang.

Varje skola bör ha en kontaktperson inom socialtjänsten och samarbetet behöver vara likvärdigt över hela staden. Mer statsbidrag bör sökas för skolsociala team.

Brotten som sker under skoltid både mot elever och personal måste tas på största allvar och ska alltid polisanmälas. Dels behövs ett förebyggande arbete där även friskolorna inkluderas.

Åtgärder som kan visa att brott faktiskt skett behövs också, exempelvis kameror. Tidigare har en hel skolklass blivit rånad men ingen kamerabevakning fanns då att tillgå. Moderaterna vill att rektorerna ska få sätta upp kameror när de ser ett behov. Detsamma gäller sök med narkotikahund i syfte att få bort drogerna från skolorna. Skolorna behöver lära av varandra. Malmabergsskolan har framgångsrikt arbetat med särskilda trygghetsteam samt trygghetsvandringar för att inkludera eleverna i trygghetsarbetet och Rösegårdsskolan har effektivt arbetat mot kränkningar i sociala medier under skoltid. Vi saknar en regelbunden uppföljning i nämnden av hot och våld mot skolpersonal, något som fackliga företrädare ofta lyfter som ett eskalerande problem.

Fritidshemmen är mycket viktiga i trygghetsarbetet. Idag är bara 27 procent av lärarna i fritidshem behöriga och skolor med hög andel behöriga har ofta ett bättre fungerande trygghetsarbete. Därför gör Moderaterna en satsning på karriärtjänster för lärare i fritidshem för att öka tjänsternas attraktivitet. SSPF-samarbetet med skola, socialtjänst, polis och fritid behöver införas på fler skolor.

Målet för skolnärvaron ska vara 100 procent. En revisionsrapport har visat att det finns mycket kvar att göra för att fler elever ska vara närvarande i både grund- och gymnasieskola. I delårsrapporterna finns skolor som rapporterar en total på 18 procents frånvaro och i början av terminerna har det varit ett stort antal barn som saknats. Ytterst är det ett föräldraansvar att få iväg barnen till skolan men då vissa föräldrar brister behövs ytterligare åtgärder. Vårdnadshavare måste kontaktas direkt när eleven inte dyker upp och kontakterna måste fortsätta om barnet har långvarig frånvaro. Ytterst kan krav om vite ställas i likhet med Hallstahammars kommun. Tekniska hjälpmedel som exempelvis skolrobotar behöver sättas in i tid. Västerås har ett fåtal skolrobotar, här kan man överväga inköp vid exempelvis tillskott av extra statsbidrag. Vissa skolor har inte bara hemmasittare utan även problem med så kallade "skolsittare", det vill säga, eleverna är i skolan men går inte på lektionerna. På gymnasiet vill vi införa gemensamma regler för frånvarorapportering, idag är det olika regler för olika skolor.

Idag får skolorna kompensatorisk ersättning som ska jämna ut skillnader i förutsättningar hos eleverna, exempelvis hos de som har föräldrar med utländsk bakgrund. Även statsbidrag och extra bidrag från verksamhetscheferna avsätts. Sammanlagt får vissa skolor upp till 50 000 kronor mer per elev jämfört med andra skolor. Moderaterna vill ställa krav på att storsatsningar på vissa skolor också genererar önskat resultat.

Vi ser stora möjligheter för AI och robotisering att underlätta administrativa processer som skolskjuts, skolbyten, skolval och resultatdialoger. Inleder vi processerna nu kan de ekonomiska effekterna hämtas hem senare under mandatperioden.

Våra förskolor står inför en utmanande tid då antalet nyfödda drastiskt har minskat under årets första sex månader. Verkligheten stämmer inte överens med tidigare befolkningsprognoser och vi ser nu den minsta folkökningen på hela 2000-talet. Här står Moderaterna fast vid tidigare ståndpunkt att det måste göras särskilda bedömningar i varje enskilt fall för att säkerställa att det finns ett brett utbud av olika storlekar på stadens förskolor. I vår budget har vi även med en satsning på den uppsökande verksamheten för att fler barn ska gå i någon form av förskoleverksamhet och ta del av alla positiva effekter det bär med sig.

Idag byggs endast konceptförskolor med minst fyra avdelningar, oftast åtta. Små barn behöver små sammanhang och då är det centralt att vi bevarar barnfamiljernas valfrihet och

möjlighet att välja den typ av förskola som passar deras barn bäst. I denna omställning är det av stor vikt att staden inte mister duktig och driven personal och den kompetens vi idag har. Därför vill vi värna personal som påverkas av omställningen och erbjuda andra arbetstillfällen inom exempelvis äldreomsorgen.

I vår budget ger vi förskolorna ekonomisk möjlighet att minska barngruppernas storlek. Dessutom får Västerås under 2025 omkring 14 miljoner i statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder som att minska barngruppernas storlek. Det ger personalen en rimligare arbetssituation med mer tid för varje barn, men även tid för reflektion och planering. Det har länge talats om vikten av att arbeta förebyggande redan i förskoleålder, med vår budget gör vi slag i saken och satsar på att införa förskolesociala team som tidigt kan fånga upp och stötta barn i behov av tidiga insatser.

Den pedagogiska omsorgen är ett viktigt alternativ till förskolan. Inom den pedagogiska omsorgen får barnen vistas i hemmiljöer med en och samma person. Majoriteten har i flera omgångar sänkt ersättningen för den pedagogiska omsorgen, det tycker vi är fel. Staden behöver ett brett utbud av olika alternativ för att varje barnfamilj och pedagog ska kunna finna det som passar just dem.

Idag är det svårt att få till en bra bemanning på förskolorna som säkerställer att det finns pedagoger på plats från att första barnet anländer till förskolan tills det att sista barnet har åkt hem för dagen. Det är inte ovanligt med öppettider mellan 06.00-18.00. Rektorer och pedagoger vittnar om att de utökade vistelsetiderna för barn till föräldralediga och arbetssökande har slagit helt fel. De barn med allra störst behov av närvaro i förskolan, har inte ökat sina timmar samtidigt som fler barn har längre dagar. Det blir allt svårare att få till tid för planering och utvärdering. Denna reflektionstid är otroligt viktig inte bara för kvalitén på barnens utbildning, utan även för pedagogernas arbetsmiljö, uppdrag och inställning till oss som arbetsgivare. Vi vill därför återgå till tidigare regler för hur många timmar barn har rätt till när det gäller förskola och fritidshem för barn till föräldralediga och arbetssökande.

Den kommunala gymnasieskolan behöver förstärkas. Kommunen är en av få aktörer som erbjuder de dyra yrkesutbildningarna. På grund av tidigare illa genomtänkta lokalinvesteringar står gymnasieskolan med höga hyreskostnader som genererar budgetunderskott när antalet sökande inte är tillräckligt stort.

Det råder brist på yrkesutbildade så dessa utbildningar måste göras mer attraktiva och stödet till de svagaste eleverna behöver stärkas. Genom samarbeten med andra kommuner kan Västerås stad samordna gymnasieutbildningar. Om det finns en närliggande kommun som driver en utbildning av hög kvalitet måste inte Västerås göra detsamma.

För att få fler västeråsare i jobb behöver matchningen mellan gymnasieskola och arbetsmarknad förbättras. Yrkesförberedande program ska anses vara en lika attraktiv utbildning som att gå på ett studieförberedande. Uppföljning behöver ske gällande hur många som faktiskt arbetar inom de yrken som man utbildat dem till. Vi vill införa ambassadörer för yrkesutbildningskunskap istället för dagens arbetsmarknadskunskap.

Språkproblemen är idag tydliga inom exempelvis vård och omsorg där många med bristande språkkunskaper arbetar, men också inom förskola och till viss del grundskola. Språktester för medarbetare har införts i exempelvis Botkyrka kommun och bör övervägas även i Västerås.

Upphandlingar kan i vissa fall göras ihop med andra kommuner för att få ner kostnaderna och stimulera företag att utveckla exempelvis IT-tjänster, då krävs en viss volym.

Upphandlingar som är nära förestående, exempelvis slöjdmaterial, plagiatkontrollsystem, schemaplaneringssystem och antagningssystem för gymnasieskolan kan med fördel göras gemensamt med andra kommuner. Vi ser också en besparingspotential i att köpa istället för att leasa skolornas datorer.

Restaurangenheter går fortsatt med underskott och måste komma i balans. Några åtgärdsförslag är att minska andelen ekologiskt i de fall det är dyrare, samordna menyer på alla skolor, slå ihop produktionskök. Även upphandling kan vara en möjlighet om enheten inte kommer i balans.

Moderaterna vill se en besparing på central administration inom BUF. Idag finns omkring 100 rent administrativa tjänster med titlar som samordnare, utvecklare, administratörer etc. Här räknar vi inte in skoladministratörer som finns ute på skolorna.

Vikarieförmedlingen fungerar inte tillfredsställande och därför vill vi prova Lagen om valfrihet. Bemanningen är stor och vi tror att bemanningsföretag kan sköta vikarieförmedling effektivare och bättre än kommunen gör.

Ett stort problem som våra utbildningsverksamheter möter handlar om brister i lokalplaneringen. Det saknas en fullgod samordning mellan förvaltningarna och man arbetar inte med parallella processer i tillräcklig utsträckning. Västerås har många grundskolor med paviljonger vilka kostar över 30 miljoner varje år i hyra. Vissa saknar bygglov. Andra skolor har brist på gruppum och på sju skolor äter elever i klassrum istället för matsal. Behovet av lokaler ska tillgodoses vid utveckling av nya eller befintliga områden.

Våra förslag:

- Minskade barngrupper för de små barnen i förskolan.
- Ökad skolpeng för att öka lärare och rektorers möjlighet att fokusera på kärnuppgiften.
- Förstärkt skolpeng riktad mot de yrkesförberedande programmen.
- Öka lönespridningen och gör en lönesatsning på rektorerna.
- Satsning på lovskola för elever som inte når målen.
- Målsättningen för skolnärvaro ska vara 100%.
- Satsning på ökad simundervisning.
- Karriärtjänster för lärare i fritidshem.
- Satsning på särskilt begåvade barn och på att fler elever ska nå betyg A eller B.
- Inrätta akutskolor för de mest våldsamma eleverna och följ upp alla fall av hot och våld mot skolpersonal.
- Trygghetssatsning med kameror och förändrade arbetssätt för ökad studiero.
- Se över systemet med social vikt och koppla till resultat.
- Inrätta förskolesociala team och utveckla de skolsociala teamen.
- Återgå till tidigare vistelseregler för barn till föräldralediga/arbetssökande i förskola och fritidshem.
- Inför Lagen om valfrihet för vikarieförmedlingen.

Förskolenämnd, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	1 246,7
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	
Ramjustering mellan nämnder	11,9
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-0,4
Demografi och volym - barn i förskola	-37,0
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	3,8
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	1,6
Pris och lönekompensation	12,3
Minskat antal barn i barngrupperna	16,0
Inför förskolesociala team	2,0
Uppsökande arbete för att få fler barn till förskolan	0,5
Pedagogisk omsorg	1,0
Samordnade öppettider	-6,0
15 timmar/vecka/jullov	-5,0
Minskad central administration	-1,0
Bemanningsoptimering	-0,5
Årets budget	1 246,0
Ökning budgettram	-12,7
% Ökning	-1,0 %

Grundskolenämnd, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	2 596,5
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	
Ramjustering mellan nämnder	11,6
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-0,9
Demografi och volym - elevantal i Grundskola	-3,4
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	26,8
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	10,1
Pris och lönekompensation	25,3
Ökad skolpeng	30,0
Satsning särskilt begåvade barn	2,0
Årlig språkscreening och ökad simundervisning	2,0
Karriärstjänster fritidshem	0,3
Resultatkrav social vikt	-5,0
Köp istället för leasa datorer/minskat köp stadsledningskontoret	-5,0
Självfinansiering Expectrum/Naturskolan	-5,2
Fler gemensamma upphandlingar med andra kommuner	-3,0
Minskat inköp tolkar/minska utrikesresor/översyn medlemskap	-1,4
Återgång tidigare regler för fritidshem	-2,7
Införa LOV vikarieförmedlingen	-1,0
Andra kommuner ska också betala sjukhusundervisning	-0,5
Samordna menyer och produktionskök	-3,0
Minskad central administration	-3,0
Bemanningsoptimering	-1,0
Årets budget	2 669,4
Ökning budgettram	61,3
% Ökning	2,4%

Utbildningsnämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	960,5
Tilläggsbudget 2023 enl beslut i KS/KF	
Ramjustering mellan nämnder	6,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-0,4
Demografi och volym - elevantal i Gymnasieskolan	-15,7
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	2,7
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	2,0
Pris och lönekompensation	10,1
Kvalitetsförstärkning yrkesutbildning gymnasiet	7,5
SFI-spår för föräldralediga	0,5
Medverkan Teknikcollege	-1,0
Sök medfinansiering IB	-1,5
Gemensam upphandling andra kommuner	-2,0
Minskad central administration	-3,0
Årets budget	965,7
Ökning budgettram	-0,8
% Ökning	-0,1%

SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND

Skultuna är en fantastisk plats med framgångsrika företag, vacker natur och en egen kommunalförvaltning. Vi vill att fler människor får chansen att bo och leva i Skultuna. Då måste de detaljplaner som är på gång färdigställas.

Så som ersättningsmodellen för hemtjänsten är utformad idag gör att Skultuna får ett stort underskott för hemtjänsten. Vi ändrar modellen och ökar ersättningen för hemtjänst på landsbygden eftersom avstånden på landsbygden kräver ett tillskott av resurser. Vi vill prioritera de äldre i Skultuna och gör därför en satsning på hemtjänsten.

Moderaterna prioriterar också barn och unga. Skultuna kommunalnämnd ges en ramförstärkning för att öka skolpengen och minska barngrupperna i förskolan. I Persboskolan sjunker elevernas meritvärden i årskurs nio. Här har vi samma moderata politik som för övriga pedagogiska nämnder.

Skultunabadet är populärt med tusentals besökare sommartid. Det är självklart att vi ska ha avgifter för vuxnas fritidsaktiviteter som är i paritet med motsvarande verksamheter i övriga Västerås.

Moderaterna har föreslagit att "elmacken" för laddning av elstolpar behöver ha en prissättning som motsvarar minst snittpriset för el på den nordiska elbörsen.

Satsningen på Trainstation där unga kan utforska digitala möjligheter är intressant och följs av många med stort intresse. Verksamheten behöver ses över för att minska kostnaderna och finna eventuella medfinansierare. Moderaterna har också drivit på för en inventering och förbättring av Skultunas lekplatser. Detta behöver ske inom budgetramen. Crowdfunding kan vara en väg att hitta mer finansiering.

Idag delar de största nämnderna i staden direktör. Då Skultuna är en jämförelsevis liten nämnd ser vi en möjlighet att dela direktör med annan nämnd. Genom att prioritera kärnverksamhet framför direktörlöner kan vi stärka Skultunas attraktivitet.

Vi ser även en möjlighet att minska inköp och ansluta Skultuna kommunalnämnd till fler av stadens upphandlingar, bland annat på det tekniska området.

Våra förslag:

- Möjliggör fler bostäder i Skultuna.
- Satsning på ökad ersättning för hemtjänsten.
- Förändrade avgiftsnivåer för vuxna på Skultunabadet.
- Ingen subvention av elbilsaddning på "elmacken".
- Förbättra lekplatserna i Skultuna inom ram och ev. crowdfunding.
- Dela direktör med annan nämnd.
- Minskade inköp och fler upphandlingar med övriga förvaltningar.

Skultuna kommunalnämnd, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	147,8
Ramjustering mellan nämnder	2,9
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - elevantal Förskola samt Grundskola	2,8
Tillkommande driftskostnader - investeringar	-0,2
Pris och lönekompensation	1,5
Ökad ersättning hemtjänst landsbygd	2,0
Ökad skolpeng/färre barn i barngrupperna förskolan	0,4
Karriärstjänster	0,1
Gemensam direktör annan nämnd	-1,0
Återgång tidigare regler för fritids/15 timmar per vecka eller jullov	-0,4
Samordnade öppettider förskolan	-0,5
Samordnad upphandling	0,2
Ökad avgift för vuxnas fritidsaktiviteter	-0,5
Trainstation	-0,5
Årets budget	154,6
Ökning budgetram	3,9
% Ökning	2,6%

ÄLDRENÄMNDEN

En ny form av äldreomsorg som ligger i tiden måste införas i Västerås. Dagens aktiva seniorer ställer med all rätt högre krav på senior- och äldreomsorgserbjudandet. Viljan till valfrihet och inflytande över sitt liv ändras inte för att man blir äldre. Det individuella valet måste därför vara i fokus samtidigt som det ska vara tryggt att åldras i Västerås.

Det måste bli självklart att själv få välja mellan olika typer av äldreboenden, det vill säga mellan offentliga och privata utförare samt äldreboenden med olika inriktning. Därför vill vi införa LOV, lagen om valfrihet, även vad gäller äldreboenden i Västerås. Det vi kallar för äldrepeng. När resursen följer individen återfås egenmakten.

För att möjliggöra valfrihet inom framtidens senior- och äldreomsorgserbjudande måste andra aktörer än den kommunala bjudas in. I ett läge där andelen äldre som behöver äldreomsorg ökar avsevärt mer än den arbetsföra andelen av befolkningen som ska utföra omsorgen måste en gräns dras mellan det kommunala biståndsbedömda äldreomsorgserbjudandet och det valfria seniorerbjudande som andra aktörer kan tillhandahålla. En kommun ska koncentrera sig på kommunala kärnuppgifter inom äldreomsorgen som att säkerställa att det finns äldreboenden och valfrihet genom olika aktörer för att ge stöd och hjälp till äldre som inte längre klarar sig själva.

Vi föreslår också för att minska risken för ensamhet att det införs daglig verksamhet för äldre som önskar. Det gör att äldre som vill bo kvar hemma får en möjlighet till daglig samvaro och kan också underlätta för att kunna bo kvar hemma.

På bostadsmarknaden finns idag trygghetsboenden som är en mellanboendeform mellan att bo hemma med hemtjänst och att bo på äldreboende. För att komma tillrätta med otryggheten som många äldre känner i ordinarie boende behöver antalet trygghetsboenden byggas ut och öka. Det är viktigt att det byggs fler trygghetsboenden men även äldreboenden och kombinationer boenden. Det är också viktigt att säkerställa att även äldre med begränsade ekonomiska möjligheter kan välja trygghetsboende. Det gör vi genom att blockhyra och förmedla lägenheter i trygghetsboenden.

Det är inte längre självklart att äldre i vår stad har rätten att välja mellan olika utförare av hemtjänst och hemsjukvård. Vi vill därför värna och utveckla LOV:en inom hemvården. Valfriheten inom hemtjänst och hemsjukvård på landsbygden måste möjliggöras genom att ge alla utförare samma villkor att verka där som egenregin. Ersättningsmodellen måste anpassas, förstärkas och konkurrensneutraliteten säkras. LOV:en måste utvecklas och antalet utförare öka genom möjligheten att separera utförande av hemtjänst och hemsjukvård. Även serviceinsatser som städning och tvätt ska läggas ut på LOV.

Personalsituationen inom äldreomsorgen måste förstärkas för att klara rekryteringsbehovet på sikt. Det måste vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Valfriheten är även viktig för medarbetarna. Flera utförare ger fler arbetsgivare, större möjligheter och gör omsorgsycket mer attraktivt. Det är avgörande när omsorgen måste konkurrera om arbetskraften med andra branscher. Digitala matinköp och att städning liksom andra serviceinsatser inom hemtjänsten läggs ut på LOV vilket gör att äldreomsorgens utbildade undersköterskor får arbeta med det de är utbildade för.

Den medicinska kvaliteten i verksamheterna måste förstärkas. En läkare måste anställas som kan arbeta strategiskt för att öka den medicinska säkerheten. Insatser måste göras för att komma tillrätta med ständigt ökade medicinska avvikelser. Bemanningen ska fortsatt

förstärkas och arbetet med utbildningsinsatser intensifieras inom ramen för äldreomsorgslyftet. Vi ser till att sjuksköterskesatsningen som tidigare finansierats med statsbidrag kvarstår och förstärks. Det är viktigt att de som arbetar i omsorgen har kunskaper i vårdsvenska och det svenska språket. Vi gör därför en extra satsning på en språk- och kompetensinventering samt på språkutbildning av personalen.

Livet sista skede glöms ofta bort. Vi vill förstärka den palliativa vården genom att satsa på extra utbildning av personalen och se till att extravak säkerställs. Ingen ska behöva vara ensam i sin sista stund.

Fokus är på att öka kvalitet och medicinsk säkerhet samt att säkerställa den valfrihet alla äldre har rätt till.

Våra förslag:

- Inför äldrepening och LOV för särskilt boende och stärk individens egenmakt.
- Stimulera till fler trygghetsboenden och bygg kombinationer av boenden.
- Blockhyr och förmedla trygghetsboenden så fler har råd att välja boendeformen.
- Inför daglig verksamhet för äldre för att motverka ensamhet.
- Återstarta det populära äldreboendet på Gotlandsgatan på Önsta Gryta.
- Återställ antalet korttidsplatser på Zethelius och avlasta Västerås sjukhus.
- Inför IHR, Intensiv hemrehabilitering och säkerställ trygg hemgång.
- Öka ersättningsnivåer för LOV hemtjänst och hemsjukvård för ökad kvalitet.
- Förstärk ersättningen för LOV landsbygd för att få fler utförare än den kommunala.
- Separera hemtjänst och servicetjänster inom LOV och få fler utförare att välja mellan.
- Roterar icke-valsalternativet för hemvård bland alla LOV-utförare - inte bara egenregi.
- Inför ersättning till LOV-utförare för dubbel bemanning för en tryggare arbetsmiljö.
- Genomför bemanningsoptimering, förbättra personalsituationen och minska sjuktalet.
- Anställ en strategisk läkare för att säkerställa medicinsk säkerhet.
- Utbilda undersköterskor inom ramen för Äldreomsorgslyftet.
- Låt undersköterskor arbeta med vård - inför LOV för servicetjänster.
- Genomför en kompetens- och språkinventering.
- Ta språkproblematiken på allvar, ställ språkrav och utbilda i vårdsvenska.
- Fördjupade läkemedelsgenomgångar i samverkan med Regionen.
- Genomför en måltidsatsning med inriktning på nutrition.
- Kvalitetsförstärkning av den palliativa vården och förstärkning av extravak.

Äldrenämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	1 901,2
Ramjustering mellan nämnder	0,2
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård (justering utfall 2023)	
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård	24,5
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	8,0
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	11,0
Verksamhet finansierad av statsbidrag	
Pris och lönekompensation	18,6
Ökad ersättning för LOV hemtjänst och hemsjukvård	15,0
Ökad ersättning för LOV på landsbygd (resor, avbokade besök och dubbel bemanning)	7,0
Inför daglig verksamhet för äldre för att motverka ensamhet	10,0
Påbörja införandet av Äldrepeng och LOV för särskilt boende	0,5
Uppstart av Gotlandsgatans äldreboende	6,0
Inför IHR, Intensiv hemrehabilitering	7,0
Återställ korttidsplatser Zethelius	5,0
Strategisk läkartjänst (50%) för ökad medicinsk kvalitet	1,5
Projekt för språkinventering, förbättrad nutrition och läkemedelsgenomgångar	2,0
Utbildningsåtgärder vad gäller palliativ vård	1,0
Bemanningsoptimering och effektiv schemaläggning	-20,0
Rotera hemtjänstens icke-valsalternativ mellan LOV-utförarna	-6,0
Uppskjuten start av äldreboende (ersätts av Gotlandsgatan)	-10,0
Minskning av hyr-sköterskor och extra resurschefer	-8,0
Skattemässigt osäkra personalsatsningar, administrativt anställningsstopp	-4,5
Satsning på IHR ger färre hemtjänststimmar	-14,0
Separera hemvård och service, inför digitala matinköp	-5,0
Krav på ökad kostnadskontroll, översyn av betalningsflöden och minskad sjukskrivning	-10,5
Årets budget	1 940,5
Ökning budgettram	39,1
% Ökning	2,1%

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Omsorg om personer med funktionsnedsättning innebär stöd och service för att kunna leva ett självständigt liv och delta i samhället på lika villkor som andra. Omsorgen är en viktig värdemätare på det goda samhället och hur vi tar hand om varandra.

För oss Moderater är det grundläggande att alla får bestämma själva över sitt liv, att få vara med och välja vilka stödinsatser som behövs och vilka som ska utföra insatserna. Valfrihet ska vara en rättighet för alla i vår stad.

En förutsättning för valfrihet är att det finns olika utförare. Det är avgörande för valfriheten att Västerås Stad upphandlar boenden med särskilt stöd inom LSS, lagen om stöd och service. Idag finns inte den rättigheten längre kvar i Västerås. Upphandlingarna bör återupptas och på sikt ska LOV:n, enligt lagen om valfrihet, införas även för boende med särskilt stöd. Ett system med flera utförare stimulerar inte bara valfrihet utan ger utveckling och en mer kostnadseffektiv drift. Det innebär en dubbel vinst både ekonomiskt och på individnivå utifrån ökad valfrihet både för de som omfattas av omsorgen och för anställda som får fler arbetsgivare att välja mellan.

En viktig del för friheten för personer med funktionsnedsättning är möjligheten till kontaktperson. Det är viktigt att säkerställa att alla idag får den hjälp de behöver. Det finns också ett behov av en särskild lotstjänst för att underlätta kontakterna med sjukvård och myndigheter som Försäkringskassan för personer i behov av personlig assistans. Utifrån angrepp på välfärdssystemet och att personer utnyttjats kopplat till assistansreformen är det här också en viktig skyddsfaktor för nämndens målgrupp.

Det är viktigt att se varje människa som en resurs. Arbetslinjen ska gälla alla efter förmåga och utgångspunkten är att alla krafter behövs på dagens arbetsmarknad. Inom nämnden pågår arbetet med att ge flera möjlighet att få in en fot på den ordinarie arbetsmarknaden genom SPIRA-projektet. Det ska vi satsa på och förstärka. Vi vill också skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning. Staden ska visa vägen för andra arbetsgivare.

Det måste också vara möjligt att växa som anställd i Västerås stad både löne- och ansvarsmässigt. Därför vill vi satsa på karriärtjänster inom nämnden för personer med funktionsnedsättning. Statusen på att arbeta inom omsorgen måste höjas för att klara den kommande rekryteringsutmaningen. Förslag som sex timmars arbetsdag är kostnadsdrivande och ökar behovet att anställa fler inom omsorgen där vi redan idag har svårt att rekrytera.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver se över utformningen av framtidens bostäder för personer med funktionsnedsättning. Det handlar om ordinarie boende med stöd, trapphusboenden, satellitlägenheter, gruppboenden och så vidare. Ett särskilt fokus ska vara på teknik, funktion och innovation. Fler verksamheter inom nämnden kan upphandlas för att få en mångfald av olika utförare samtidigt som det också är kostnadseffektivt. Lokalkostnader behöver samtidigt ses över, då vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning med flest kvm/medarbetare. Här behövs en balans och en långsiktig plan.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver en mer långsiktig planering för att uppnå valfrihet, se mer till individuella behov och förstärka personalsituationen.

Våra förslag:

- Återuppta upphandlingar för boenden med särskilt stöd inom LSS.
- Utred förutsättningar att införa LOV:en inom boenden med särskilt stöd inom LSS.
- Upprätta en långsiktig planering för nya grupp-, service och psykiatriboenden.
- Ökat fokus på teknik, funktion och innovation samt tillgänglighet.
- Förstärk SPIRA-projektet för att fler ska komma in på arbetsmarknaden.
- Skapa fler praktikplatser inom Västerås Stad för personer med funktionsnedsättning.
- Inrätta en lots-tjänst för att stödja och underlätta kontakterna med Försäkringskassan för personer med behov av personlig assistans.
- Se över behovet kontaktperson och personligt ombud.
- Inför karriärtjänster för att möta rekryteringsutmaningen.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	1 042,5
Ramjustering mellan nämnder	2,7
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - Personlig assistans, Daglig verksamhet, köpta placeringar LSS	10,4
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	2,2
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	5,9
Pris och lönekompensation	10,2
Personligt ombud	1,0
Förstärkning Spira	2,0
Förstärk kontaktpersoner	3,0
Fler praktikplatser i staden	0,5
Inrätta en lotstjänst	0,5
Utred fler mötesplatser	0,2
Inför karriärtjänster	1,0
Effektivisering verksamheten, samordning lokaler, effekter ny lag och administration	-3,5
Övrigt åtgärda välfärdsfusk, översyn licenser	-2,1
Valfrihet och kvalitetsförstärkning, hemtagning utomlans patienter, upphandling	-8,0
Bemanningsoptimering	-5,1
Årets budget	1 063,4
Ökning budgetram	18,2
% Ökning	1,7%

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

Socialtjänsten är samhällets yttersta skyddsnät som ska ge trygghet och stöd till människor som hamnat i situationer de inte klarar av utan hjälp. Moderat politik syftar till att ge den hjälpen och samtidigt skapa trygghetssystem som uppmuntrar och stöttar människor att utifrån sina förutsättningar kunna vara självständiga. Socialtjänsten i Västerås har senaste åren gått igenom ett nödvändigt, ekonomiskt stälbad samtidigt som man lyckats behålla kvaliteten i insatserna. Verksamheten måste nu fortsatt fungera resurseffektivt och arbeta evidensbaserat med hög kvalitet.

Allt för många av Västerås barn och ungdomar är idag placerade i socialtjänstens vård. Stödet till barn och föräldrar behöver sättas in i ett tidigare skede och följas upp på ett bättre sätt. Det förebyggande arbetet behöver utökas för att förhindra att barn inte kan vara kvar i sina familjer. Barn och ungdomar som av olika skäl måste omhändertas ska i större utsträckning placeras i hemmiljö i Västerås istället för i andra städer eller på institution. En fortsatt satsning på lokala familjehem behövs. Vi vill också att nämnden förstärker med fler så kallade behandlingsfamiljer som utifrån kompetens och erfarenhet kan ersätta SIS- och HVB-placeringar. Öppenvårdsinsatserna måste förstärkas med fler kontaktpersoner.

Samverkan mellan socialtjänsten och andra samhällsaktörer är avgörande för det förebyggande arbetet. Socialtjänstens skyddsnät måste vävas tätare tillsammans med skola, förskola, förebyggande kommunala verksamheter, civilsamhället och Polisen. Privata såväl som kommunala skolor behöver en egen socialsekreterarkontakt, det behövs fler skolfältare och en satsning på skolsociala team. På förskolan behövs på motsvarande sätt förskolesociala team i samverkan med socialtjänsten, för att komma in tidigt med stöd och hjälp. Arbetet med avhopparverksamhet och insatser kopplat till prekriminella barn- och ungdomar måste förstärkas ytterligare.

Den fysiska miljön är viktig. Västerås ska vara snyggt och tryggt. Skolor, förskolor och fritidsgårdar ska vara trygga platser för barn och ungdomar. För att freda dessa platser från droger vill vi att skolgårdarna, skollokaler, fritidsgårdarna och förskolorna rutinemässigt genomsöks med narkotikahundar. Där barn och ungdomar vistas ska inga droger förekomma. Vi vill även förstärka den vuxna närvaron i Västerås centrum och stadens utsatta stadsdelar med fler lokalt anställda ordningsvakter och fler fältarbetande socionomer.

Våld, förtryck och hedersvåld är ett samhällsproblem. När en person tar steget att bryta en destruktiv och våldsamt relation eller när någon är redo att bryta med sin familj eller släkt på grund av hedersförtryck måste socialtjänsten stå beredd med tillräckliga insatser. För socialtjänsten handlar det inte sällan om dyra placeringar i skyddat boende i kommuner utanför Västerås. I de fall som det finns förutsättningar ur ett säkerhets- och lämplighetsperspektiv, ska socialtjänsten alltid i första hand flytta på våldsverkaren. Detta är en möjlighet som finns om våldsutövaren får stöd från kommunen. Nämnden ska långsiktigt upphandla skyddade boende istället för att göra dyra direktupphandlingar. Det måste också säkerställas att det finns akutplatser för kvinnor med missbruk, en grupp som ofta är utsatta för våld, för att kunna slussa dem vidare till mer långsiktiga lösningar.

Bostad först och tak-över-huvudet-garantin behöver fungera i Västerås. Alla västeråsare har rätt till tak över huvudet och en möjlighet till ett eget hem. Ingen ska ofrivilligt behöva sova ute. Tillsammans med civilsamhället kan nämnden genomföra mer för stadens hemlösa.

Moderaternas satsningar leder det sociala arbetet framåt i rätt riktning. Målet är livskvalitet och trygghet för alla.

Våra förslag:

- Förstärk antalet fältande socialsekreterare och inför skolfältare.
- Inför fler skolsociala team i utsatta skolor.
- Starta upp förskolesociala team för tidiga insatser.
- Förstärkt avhopparverksamhet och arbete med prekriminella barn och ungdomar.
- Låt narkotikahundar genomsöka skolgårdar, skolor och fritidsgårdar.
- Fler lokalt anställda ordningsvakter på otrygga platser.
- Fokus på förstärkta öppenvårdsinsatser för att minska antalet placeringar.
- Rätt insats ska utföras av rätt vårdgivare för färre LVU- och LVM-placeringar.
- Genomför satsning för att få fler lokala familjehem i Västerås.
- Förstärk mentorskap för familjehem, stödfamiljer och kontaktpersoner.
- Rekrytera fler behandlingsfamiljer som ersätter SIS- och HVB-placeringar.
- Flytta på våldsverkaren inte på den våldsutsatta.
- Prioritera åtgärder för att stödja utsatta för hedersvåld.
- Se över sociala boenden och inför normhyra.
- Genomför Bostad-först för personer med missbruk samt tak-över-huvudet-garanti.
- Satsa på civilsamhället genom fler IOP:er.

Individ- och familjenämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	747,5
Ramjustering mellan nämnder	0,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - Vårdkostnad barn och ungdom samt vuxen	11,0
Förändrad lagstiftning - barnplacering (VIR)	4,5
Tillkommande driftskostnader - investeringar	2,3
Pris och lönekomensation	7,2
Skolsociala och förskolesociala team samt egen socialsekreterare på skolor	5,0
Fler fältande socialsekreterare	3,0
Familjehemssatsning	2,0
Förstärkning kontaktpersoner/stödfamiljer	1,0
Förstärkt avhopparverksamhet, samordnat skydd bortförda barn	1,0
Föreningsstöd och IOP mot hedersrelaterat våld	0,5
Effektivare arbetsprocesser, minskade konsulter, samordning HSL-enheter	-7,5
Följsamhet till normhyra och snabbare processer till egen försörjning och bostad	-5,0
Bättre förebyggande och färre placeringar, rätt insats av rätt vårdgivare	-5,0
Upphandling av skyddat boende	-2,0
Införande av boendetaxor	-2,0
Färre tolkar, bättre lokalutnyttjande	-1,0
Årets budget	762,5
Ökning budgetram	15,0
% Ökning	2,0%

ARBETSMARKNADSNÄMND

Alla behövs och alla kan på olika sätt bidra till samhället såväl socialt, ekonomiskt som mänskligt. Människors olika behov ska mötas med respekt, valfrihet och trygghet.

Nämndens viktigaste uppgift 2025 ska vara att bryta det utbredda bidragsberoendet. Fler behöver gå från försörjningsstöd till självförsörjning. Idag finns det för många människor i Västerås som aldrig gått till jobbet. Det finns barn som växer upp i trapphus där ingen vuxen jobbar. I vissa områden saknas förebilder bland arbetande vuxna. Detta är en ren grogrund för kriminalitet och bidragsberoende.

Samhället ska finnas till för den som behöver det på riktigt. Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd måste därför ses över. Det ska alltid löna sig att gå från bidrag till jobb. Vi ska aldrig betala ut bidrag för mer än det som kan accepteras som samhällets godtagbara standard eller vid tillfällen när det finns möjlighet till egna lösningar.

Bidragsfusk kan heller aldrig accepteras. Vi måste säkerställa att de som söker om samhällets stöd också har rätt till det. Detta kan ske genom till exempel hembesök och att socialekreterare i högre omfattning än i dag träffar sina klienter.

Samtidigt som samhället stöttar människor måste det alltid vara en grundläggande utgångspunkt att den enskilde, utifrån sina egna förutsättningar ska kunna klara sig själv och förvärvsarbeta. Det är viktigt att drivkrafterna till arbete stärks. Det måste därför ställas krav på heltidsaktivitet för att få försörjningsstöd. Krav på aktivitet har tidigare visat att många kan gå vidare till egenförsörjning. Dessutom försörjer idag kommunen kriminella, bistånd som på pappret är långtidsarbetslösa, genom ekonomiskt bistånd. Detta samtidigt som de livnar sig på kriminalitet. Det är svårare att hinna med kriminalitet om man måste aktivera sig på heltid.

Vi vill införa Borås-modellen i Västerås. Det handlar om att kommunen samarbetar med arbetsförmedlingen för att lyfta människor ur bidragsberoende till ett lönearbete. Detta gör att färre blir arbetslösa och fler betalar skatt.

Arbetsmarknadsinsatserna ska även förstärkas genom att skapa fler praktikplatser och arbetsmöjligheter inom Västerås Stad, tex genom att införa serviceassistenter inom äldreomsorgen.

Vi måste ta hand om och skydda våra socialekreterare. Det är ett jobb som är otroligt värdefullt och viktigt men samtidigt riskabelt, då våra medarbetare allt för ofta utsätts för hot och våld. Moderaterna vill inte invänta lagstiftning på detta område utan vill redan idag initiera verksamhetsförändringar för att stötta socialekreterarna. Detta kan exempelvis vara genom att rusta upp ordentliga säkerhetsrum som används vid riskabla klientbesök eller att nämnden tar över beslutet från den enskilde handläggaren när mottagaren bedöms som farlig.

Våra förslag:

- Inför Borås-modellen för att lyfta människor ur långvarigt bidragsberoende.
- Inför krav på heltidsaktivitet med regelbunden uppföljning för försörjningsstöd.
- Samverka inom Västerås Stad för att skapa fler praktikplatser och arbetsmöjligheter.
- Minska välfärdsbrott genom bland annat fler hembesök.
- Se över riktlinjerna för ekonomiskt bistånd.
- Genomföra verksamhetsförändringar som innebär ökad säkerhet och trygghet för socialekreterarna.

Arbetsmarknadsnämnd, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	388,1
Ramjustering mellan nämnder	1,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - ekonomiskt bistånd flyktinghushåll	2,8
Ekonomiskt bistånd - normhöjning (indexering)	10,5
Korrigerig ram	-5,0
Tillkommande driftskostnader - investeringar	0,1
Pris och lönekomensation	1,3
Inför Boråsmodellen	8,0
Minskat ekonomiskt bistånd Jobb istället för bidrag	-25,0
Åtgärda välfärdsbrott/fördjupade kontroller	-5,0
Ökad finansiering från AF för arbetsmarknadsåtgärder	-4,0
Årets budget	372,8
Ökning budgetram	-16,3
% Ökning	-4,2%

KULTURNÄMNDEN OCH NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE

I Moderaternas Västerås finns ett rikt kulturutbud och en väl utvecklad kulturell infrastruktur, som genom olika kulturella uttryck stärker Västerås attraktionskraft för såväl invånare, besökare, studenter och näringsliv. Våra prioriteringar styrs av tre övergripande prioriteringar, barn och ungas rätt till kultur, ett levande kulturarv och goda villkor för kulturskapare.

Kulturskolan är viktig för att fler ungdomar ska ges möjlighet till aktiv kulturutövning. Vi vill påbörja införande av lagen om valfrihet (LOV) för kulturskolans musikundervisning. Fler aktörer ska ges möjlighet att erbjuda musikundervisning så att barn och ungdomar tillsammans med sina föräldrar kan välja hos vem de vill spela.

En viktig uppgift för det offentliga kulturstödet är att medverka till att det finns arenor för kulturella aktiviteter. Vissa verksamheter är i behov av offentligt stöd, medan andra klarar sig med mindre eller inget stöd alls. I vissa fall finns möjligheter till finansiering via så kallad Crowdfunding. Västerås stads uppgift är att skapa förutsättningar i nära samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv.

För att så många som möjligt ska få en bra start i livet ska barn och ungas kultur och idrott prioriteras framför vuxnas. Idrotts- och kulturföreningar gör enastående arbete och insatser för att skapa gemenskap och erbjuda möjlighet till aktiviteter och idrottande. Vi vill därför underlätta för föreningar att driva verksamhet genom att överta drift och/eller ägande av sina anläggningar.

Vi vill prioritera en utveckling av kulturhistoriska Vallby Friluftsmuseum och Anundshög som idag har många besökare. Vi vill att Vallby Friluftsmuseum och Anundshög som tillhör museiverksamheten i större utsträckning ges möjlighet att erbjuda aktiviteter. Det är också viktigt med satsningar på barn och ungdomar i alla stadsdelar.

Studieförbunden får stora bidrag från Västerås stad, trots att de får statliga medel. Bidragen går i många fall till verksamhet för vuxna. Vi vill lägga om stödet till studieförbunden så att det i större utsträckning riktar sig mot barn och unga samt att stödet styr mot politiska målsättningar som ökad integration och sysselsättning. Studieförbund som inte bygger på demokratiska och jämställda grunder ska inte fortsättningsvis få bidrag från staden.

Öppettider och tillgängligheten till stadsbiblioteket i centrum ska förstärkas. Stadsdelsbibliotekens möjlighet till samordning med skolbibliotek och kulturskolaverksamhet ska ses över. Skolbiblioteken kan bli en tillgång för hela stadsdelarna samtidigt som de kan förstärkas genom samordning med stadsdelsbiblioteken.

Förebyggandearbetet är en viktig del för att förhindra utanförskap, våld och kriminalitet. Familjecentrum erbjuder möjlighet att stödja föräldrar i sitt föräldraskap och samtidigt underlätta för integration. Förebyggande arbete handlar bland annat om att lyckas stödja föräldrar med små barn för att undvika problem när barnen blir äldre. En annan viktig uppgift är att förhindra oordning och våld i skolor genom att medvetandegöra och utbilda både elever och personal i våldsprevention samt tydlig gränssättning.

Arbetet med IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) ska fokusera på effektivitet, evidens och förebyggande åtgärder. Modellen ska användas för att öka effektiviteten, samt använda civilsamhällets styrka till att stärka förebyggande åtgärder.

Medel avsätts för att kunna behålla en lovverksamhet inom Expectrums verksamhetsområde, i syfte att öka teknikkunskapen samt möjliggöra en meningsfull fritidsaktivitet för barn och unga under loven.

Idag finns ett medborgarkontor på Vallby och Bäckby. Vi vill samordna dessa medborgarkontor med medborgarkontoret i stadshusentrén.

För barn kan idrottsverksamheter vara ett sätt att få en gemenskap, trygghet och möjlighet till god hälsa och kondition. Här läggs sunda hälsovanor som de unga tar med sig i det fortsatta livet. Vi vill därför öka stödet till barn och ungdomsföreningar. Idrottsanläggningarna ska upplevas trygga och ge bra möjlighet till idrottande. För att förhindra närvaron av narkotika behöver våra anläggningar regelbundet genomsökas med narkotikahund.

Välbesökta motionsspår ska underhållas och gärna vara utrustade med parkbänkar så att alla som vill enkelt ska kunna motionera. Vi vill att friidrotten ska få en samlad anläggning för sin verksamhet då den idag är uppdelad på tre olika platser.

Barn och unga ska erbjudas meningsfulla fritidsaktiviteter på fritidsgårdar, fritidsklubbar och alla ska få ta del av Västerås rika föreningsliv. Vi ser en möjlighet att upphandla fritidsgårdar och också i vissa fall samordna med skolan.

Våra förslag:

- Prioritera barn- och ungdomsföreningar genom att öka föreningsstödet.
- Fokusera på kommunala kärnuppgifter och skilj på kommunalt och statligt ansvar.
- Genomför en trygghetsutbildning för att tidigare upptäcka problem.
- Genomsök lokaler med narkotikahund för ökad trygghet.
- Prioritera evidensbaserade åtgärder från handlingsplanen, för att kraftigt minska narkotikaanvändandet bland Västerås unga.
- Upprätthåll Expectrums lovverksamhet.
- Påbörja införande av valfrihet (LOV) inom kulturskolans musikundervisning.
- Satsningar på Vallby Friluftsmuseum och Anundshög med riktad verksamhet till barn och unga.
- Inför en modell med Crowdfunding och sponsring för breddad finansiering samt stärk samverkan med civilsamhälle, näringsliv och föreningsliv.
- Omläggning av stöd till studieförbund för att främja barn och ungas rätt till bildning samt främja ökad integration och sysselsättning.
- Sälj tillbaka Fredriksbergbadet till Mimer.

Kulturnämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	183,0
Flytt av ram för kommunalförbund inför 2024	
Ramjustering mellan nämnder	2,1
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	2,5
Tillkommande driftskostnader - investeringar	
ICORN Bidrag till kulturaktör (politisk beslutad)	
Trygghetssatsning mot civilsamhället	
Korrigering ram	1,5
Pris och lönekomensation	1,8
Barn och ungdomssatsning Vallby friluftsmuseum och Anundshög	1,0
Kvalitetssatsning stadsbiblioteket city	1,5
Satsning kulturskolan inför valfrihet för musikundervisningen	1,0
Omställning studieförbunden	-3,5
Omställning lokaler kulturskolan och bibliotek	-6,0
Årets budget	184,9
Ökning budgetram	-0,2
% Ökning	-0,1%

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	354,9
Ramjustering mellan nämnder	3,6
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-5,0
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	10,3
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	2,4
Trygghetssatsning mot civilsamhället	
250 feriejobb (totalt 500)	
Lögarängsbadet - nytt avtal	5,0
Korrigering ram	19,0
Pris och lönekomensation	3,8
Ökat föreningsbidrag barn och ungdomsföreningar	2,0
Feriejobb för ungdomar	3,0
Utveckla friluftsområden som exempelvis Bruksleden	1,0
Behåll lovverksamheten på Expectrum	0,5
Genomsök lokaler med narkotikahund	0,2
Sälj Fredriksbergsbadet till Mimer	-3,0
Överför drift lokaler till föreningarna/samordna med skollokaler	-2,0
Medborgarkontor enbart i stadshuset	-0,5
Upphandla fritidsgård/ se över befintliga avtal	-1,5
Minskat bidrag studieorganisationerna	-0,2
Översyn administration	-0,2
Årets budget	393,2
Ökning budgetram	34,7
% Ökning	9,7%

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN

Västerås ska vara ett föredöme vad gäller miljö- och klimatarbete. Vi ska underlätta för västeråsare och stadens företag att göra bra miljöval. En fungerande miljöpolitik måste ha legitimitet hos de som lever och är verksamma i staden och kan inte kräva orimliga uppoffringar eller avkall på ett gott liv. Genom en sansad och klok miljöpolitik som utgår från möjligheter att göra bra miljöval, frivillighet och förståelse för miljöfrågorna får vi ett gott liv på individnivå i en sund miljö för alla.

Teknisk utveckling skapar möjligheter för att förbättra miljön. Västerås ska därför ligga i framkant av den tekniska utvecklingen. Ett gott näringslivsklimat borgar för företag i vår stad som driver den viktiga miljötekniska utvecklingen framåt. Miljö och konsumentnämnden är en myndighetsnämnd och det är viktigt att företag och enskilda som kommer i kontakt med nämnden upplever den som en servicemyndighet.

De miljöavgifter som Miljö- och konsumentnämnden tar ut måste bli mer rättvisa och följa den kommunala självkostnadsprincipen vid debitering. Den som har gjort rätt kunna få en lägre avgift och färre tillfällen av tillsyn. För den som har gjort fel behövs däremot en tätare tillsyn, vilket innebär en högre avgift. Företagen ska betala utifrån genomförd tillsyn. Debitering ska ske efter utförd tillsyn och inte innan enligt den så kallade Rättviksmodellen.

När det kommer till Miljö- och konsumentnämndens hantering av serveringstillstånd är det en viktig förutsättning för ett levande nöjesliv i staden. Ett levande city är en viktig mötesplats för västeråsarna och avgörande för upplevelsen av trygghet i stadskärnan. Restaurangföretagarnas kreativitet måste därför uppmuntras och tas tillvara. Västerås ska på alla sätt underlätta för en restaurangbransch som redan har det tufft. Myndighetsutövningen ska vara serviceinriktad, tydlig och med korta handläggningstider.

Det är viktigt att nämndens tillsynsarbete bistår Västerås företag med kontroller för att motverka oseriösa aktörer och därmed upprätthålla en sund konkurrens. Det är viktigt med en god dialog med näringslivet för att kontroller ska kunna riktas rätt mot aktuella problem. En aktuell insats är exempelvis att kontrollera ursprunget på kött som serveras, då många butiker i Västerås har stora problem med köttstöder.

En stabil kommunal ekonomi, ekonomisk tillväxt och kunskap är grunden för att kunna satsa på miljöfrågor. Miljö- och konsumentnämnden har i nuläget sin verksamhet utanför Stadshuset. Vi vill att verksamheten flyttar tillbaka till Stadshuset för att minska extern inhyrning och underlätta samverkan. På så vis skapas en vinst både när det gäller ekonomi och organisation.

I tider av begränsad ekonomi måste staden också prioritera. Därför föreslår vi att stadens konsumentrådgivning ska avvecklas då det idag redan finns en nationell upplysningstjänst som heter Hallå konsument. Denna tjänst erbjuder vägledning i olika typer av konsumentfrågor precis om vår nuvarande konsumentrådgivning gör. Vi vill däremot att staden behåller den som riktar sig till skolor om ekonomi. Det är viktigt att våra barn och ungdomar får tydlig information om rättigheter, skyldigheter och risker som finns för konsumenter i fråga om till exempel köp, avtal och lån.

Västerås stad är i dagsläget en Fairtrade-diplomerad kommun och betalar därför en årlig avgift. Det innebär att staden förbinder sig att inte bara öka inköpen av Fairtrade-märkta varor utan också opinionsbilda för Fairtrade, som ägs av LO och Svenska Kyrkan. Det går inte att utvärdera resultatet av de resurser som Västerås stad lägger på projektet. Av studier

framgår att det här inte leder till vare sig bättre arbetsvillkor eller högre löner. Staden ska naturligtvis fortsätta göra inköp som är hållbart producerade ur ett miljö- och arbetsrättsligt perspektiv, men för det behövs inte ett dyrt projekt.

Den övervägande majoriteten av västeråsarna vill göra rätt och agera miljövänligt. Det gör att vi ser med tillförsikt på miljöarbetet i vår stad. Det är däremot av stor vikt att Västerås stad arbetar förebyggande. Vi vill därför att Miljö- och konsumentnämnden ska prioritera tillsyn av verksamheter där många barn vistas som till exempel skolor.

Ett miljöarbete för hållbarhet är lika viktig som insatser för den fysiska miljön. Mälarens vatten är viktigt för Västerås, men också för många av våra grannkommuner. Vårt mål är att fokusera på att förbättra vattenkvaliteten. I samband med framtagande av klimatprogram och vid ansökan av olika former av EU-medel vill vi lägga kraften på vattenkvaliteten. Vårt mål är att sänka PFAS-halten i Västerås dricksvatten och att införa läkemedelsrening. Svartåns vatten ska hålla så pass bra kvalitet att den ska vara badbar. Vi kommer att fortsätta bevaka frågan om Skultuna-tippen för att motverka miljörisiker.

Miljö- och konsumentarbetet är ett brett och viktigt område. Genom att skapa förutsättningar för miljön och för bra miljöval formar vi gemensamt framtidens Västerås.

Våra förslag:

- Underlätta bra miljöval och öka möjligheterna att ta miljöansvar.
- Förstärk samverkan och rollen som servicemyndighet.
- Fokus på ett gott näringslivsklimat i Västerås.
- Lägre tillsynsavgift för den som gör rätt.
- Företag ska betala i efterhand för genomförd tillsyn.
- Prioritera skolor och barns miljöer vid tillsyn.
- Förbättra Mälarens och Svartåns vattenkvalitet.
- Bevaka frågan om Skultuna-tippen och motverka miljöriskerna.

Miljö- och konsumentnämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	26,2
Ramjustering mellan nämnder	0,2
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Ökad ram pga förändrade lagkrav	
Tillkommande driftskostnader - investeringar	0,2
Pris och lönekomensation	0,3
Lägre tillsynsavgift för de som gör rätt med färre kontroller	1,0
Högre tillsynsavgift och utökade kontroller vid fel eller misskötsel	-1,0
Ej konsumentrådgivning vuxna	-0,8
Ej medlemskap och krav på Fair Trade	-0,1
Årets budget	26,0
Ökning budgetram	-0,4
% Ökning	-1,5%

BYGGNADSNÄMNDEN, FASTIGHETSNÄMNDEN OCH TEKNISKA NÄMNDEN

Byggsektorn har bromsat in kraftigt och 2025 förväntas bli ännu ett tufft år. Det ger dock Västerås stad möjlighet att trimma samhällsbyggnadsprocessen och vara redo när konjunkturen vänder.

Staden har omkring 60 pågående detaljplaner och över 20 som väntar i kö eller är på väg mot planuppdrag. Mycket bra har gjorts för att snabba på planprocesserna men mer kan göras. Det är inte rimligt med två års väntetid från inlämnad ansökan till beslut om planuppdrag. Staden kan uppmuntra fler byggherreplaner vilket både sparar tid och pengar.

Vi vill särskilt prioritera detaljplaner med näringslivsmark, småhustomter och styckebyggartomter. Vi vill möjliggöra för fler styckebyggartomter genom att antalet kvadratmeter per tomt minskas. Dessutom vill vi se fler så kallade kompaktvillor/tiny houses.

Däremot behöver inte staden ägna sig åt att ta fram exempelvis det nya begreppet utvecklingsplaner för stadsdelar och annat som kostar mycket pengar, utan fokus ska ligga på riktiga detaljplaner.

Staden har också över 8000 bostäder i planreserv. I nationell bemärkelse en hög siffra som också ger incitament att när konjunkturen vänder se till att planreserven nyttjas.

Det är hög tid att genomföra det som fullmäktige beslutade redan sommaren 2017 – att använda hyresnivå som kriterium vid markanvisning för att på så vis pressa ner boendekostnaden. Likaså behöver ett större grepp tas för att göra Västerås till en gestaltningsmässigt mer attraktiv stad där arkitektur blir en kvalitetsparameter att räkna med, men det får inte innebära orimliga fördyringar för den som bygger. Därför vill vi omfördela resurser och anställa en stadsarkitekt samt, när marknadsläget är gynnsamt, göra en markanvisning till arkitekt.

Trygghetsperspektivet måste få större plats i stadsutvecklingen, att göra city och olika stadsdelar till tryggare platser måste ha hög prioritet. Här bör man ta hänsyn till forskning på området när planer tas fram.

Stora resurser har lagts de senaste åren på nya styrdokument, workshops, utredningar, visionsdokument, konferenser och framtidsspaningar. Här behöver det kommunala arbetet renodlas. Verkstad och produktion istället för diskussionsklubbar. Minskningen av konsulter och konferensdeltagande har varit välbehövlig men mer går att göra.

Västerås ska sträva efter att de kommunala avgifterna ska vara så låga som möjligt, särskilt de som ska vara självfinansierade. Det är också viktigt att alla avgifter som tas ut av medborgare och företag är motiverade och transparenta. Bygglovstaxorna och plantaxorna kan inte fortsätta att höjas år efter år när vi är i ett läge där byggnation behöver stimuleras. Antalet chefer inom Stadsbyggnadsförvaltningen behöver ses över, på många förvaltningar är det för många medarbetare per chef men här är förhållandet det motsatta.

Moderaterna anser att byggnadsnämnden ska ta efter Nacka kommun och prova automatiserade bygglov i enklare ärenden. Det har frigjort tid och resurser åt handläggarna att kunna ägna sig åt mer komplicerade ärenden. Vi vill också införa möjligheten att byta bygglovshandläggare, som ett sätt att öka kundnöjdheten. De särkrav som Västerås stad

ställer i bygglovsprocessen i jämförelse med andra kommuner måste tas bort, det är viktig företagsfråga i syfte att öka investeringsviljan och kundnöjdheten i Västerås.

Byggnadsnämnden har flera hundra tillsynsärenden i kö. Att göra fel och bygga utan beviljat bygglov, startbesked etc. kan bli mycket kostsamt. Skrivelser från olika fastighetsägare vittnar om att det ofta handlar om att man inte förstått reglerna och har svårt att klara höga straffavgifter. Lagar måste följas men staden bör se till att det blir lätt att göra rätt. Genom en smart informationskampanj kan fler upplysas om vikten av att söka bygglov och vad som händer om man inte gör det. Detta kan också generera ökade intäkter om fler invånare söker bygglov.

För att Västerås ska vara en attraktiv stad att bo och arbeta i måste det vara lätt att ta sig fram. Bristande underhåll av gång- cykel- och bilvägar skapar problem i västeråsarens vardag och därför vill vi satsa mer på underhållet. Även stadens fastigheter och lekplatser har ett eftersatt underhåll, vilket revisionsrapporter visat. Dessutom har fastigheterna drabbats av dyra vattenskador som korrelerar till bristande underhåll. En rejäl satsning på underhåll av både fastigheter och vägar skapar en långsiktigt bättre ekonomi och trevligare stad.

Uteserveringar och vinterterrasser skapar också en levande, trevlig stad och här behöver staden samarbeta mer. Det ska vara enkelt att få tillstånd och bygglov för att göra city roligare med fler uteserveringar.

Västerleden måste börja byggas och det är under all kritik att detta projekt ännu inte förverkligats trots löften och beslut i kommunfullmäktige. Tillsammans med näringsidkarna på Erikslund behöver trafiksituationen på området ses över. Alla trafikslag, även bilen, behövs i Västerås. Ombyggnad av Norrleden till 2+2-väg har påbörjats och behöver slutföras hela vägen. Staden behöver också hitta en ny sträckning från Anundshög till väg 56.

Det ska vara lätt att parkera i Västerås och därför måste vi se över var det kan placeras fler bil- och cykelparkeringar. Vi vill också införa flera avgiftsfria 30-minuters parkeringar i centrala Västerås. Med omställning mot fler el- och hybridfordon ökar efterfrågan på laddmöjligheter vid parkeringsplatser runt om i vår stad.

För boende på landsbygden, där kollektivtrafikens utbredning är begränsad, borde det vara självklart att kunna åka med skolbussen som redan finns i områdena. För tätorter som Dingtuna på landsbygden vill vi att man undersöker möjligheten att turlägga kollektivtrafik för både skolelever och andra resande. Det finns ingen ekonomisk möjlighet att erbjuda avgiftsfri kollektivtrafik till asylsökande och det blir också en orättvis politik att särbehandla en grupp framför andra som också kan ha det ekonomiskt tufft. Sommarlovskort har vi inte heller råd med i dagsläget. Vi ser också ett behov av att öka självfinansieringsgraden inom kollektivtrafiken.

Hundar skänker glädje och värme till många och att fler promenerar med hund i stadsdelarna ökar också tryggheten. Vi har hundrastgårdar på flera områden i Västerås men saknar en på öster. Moderaterna vill därför skapa en hundrastgård på östra sidan om staden. Crowdfunding och lokalt engagemang kan skynda på en tillkomst.

Antalet administrativa tjänster inom teknik- och fastighetsförvaltningen kan minska. Fler verksamheter behöver samordnas i stadshuset för att minska den externa inhyrningen. Energi- och transportrådgivningen kan avvecklas. Dessa tjänster finns att köpa på marknaden. Kommunalt ägda fastigheter som inte är av strategisk betydelse för kommunens

verksamhet kan säljas för att få loss kapital. Exempel är sommarrestaurangen på Elba och Skultunagården. De ska inte staden äga.

Upphandling är en omfattande verksamhet inom fastighetsnämnden och Västerås stad har stått utan upphandlade avtal inom flera områden. Gång på gång har man varit för sent ute med att förlänga ramavtal, samtidigt som uppföljningen av de befintliga brister. Detta innebär en ekonomisk risk. Bra genomförda upphandlingar är en stor besparing och minskar kostnaderna för skattebetalarna. En översyn av upphandlingar som påverkar hyresnivåerna bör göras i syfte att pressa hyrorna. Exempelvis fastighetsdrift, städning, lås och larm, ventilation och liknande. Fastighetsnämndens incitament att pressa ner hyrorna för hyresgästerna – ofta andra nämnder med pressad ekonomisk situation – behöver öka. Återanvändningen av möbler behöver öka då kostnaderna för möbelinköp är höga. Det är även en klimatvänlig åtgärd.

För att spara pengar kommer det också att bli nödvändigt att dra ner på flera stora investeringsprojekt i Västerås, som exempelvis Stora torget, Mälarporten och Sätra. För att få fram bland annat näringslivsmark behöver vissa markköp ske, men staden kan också byta till sig mer mark.

Våra förslag:

- Automatiserade bygglov för enklare ärenden.
- Möjlighet att byta bygglovshandläggare.
- Avskaffa kommunala särkrav i bygglovsprocessen.
- Minska antalet chefer på stadsbyggnadsförvaltningen.
- Fler byggherreplaner.
- Inrätta en tjänst som stadsarkitekt.
- Genomför en informationskampanj om vikten av att söka bygglov.
- Möjliggör fler uteserveringar och vinterterasser.
- Återanvänd mer av stadens möbler istället för nyköp.
- Inför en modell med crowdfunding för att bredda finansieringsmöjligheterna.
- Ta fram detaljplaner som möjliggör kompaktvillor/"tiny houses".
- Trygghetsåtgärder i den yttre miljön, exempelvis införa trygga stråk med trygghetskameror, bättre belysning och borttagande av skrymmande buskage på otrygga platser.
- Bekämpa klotter för att hålla staden ren och snygg.
- Förbättra vägunderhållet genom att bland annat åtgärda potthål, och andra skador på vägar och cykelbanor för att minska den stora underhållsskulden.
- Påbörja åtgärder för att minska underhållsskulden på kommunala fastigheter.
- Kommunala avgifter ska vara låga, motiverade och transparenta.
- Införa fler avgiftsfria 30-minutersparkeringar och se över möjlighet till helg- och kvällsparkering i city.
- Nej till avgiftsfri kollektivtrafik för asylsökande samt sommarlovskort.
- Öka självfinansieringsgraden inom kollektivtrafiken.
- Skapa ytterligare en hundrastgård på östra sidan av Västerås.

Byggnadsnämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	32,9
Ramjustering mellan nämnder	0,1
Tidigare beslutade satsningar – tidsbestämda	
Tillkommande driftskostnader – investeringar	0,4
Pris och lönekompensation	0,3
Minskade personalkostnader och fler byggherreplaner	-5,0
Minskat antal resor och medlemsavgifter	-0,2
Årets budget	28,5
Ökning budgettram	-4,5
% Ökning	-13,6%

Tekniska nämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	653,6
Ramjustering mellan nämnder	1,9
Tidigare beslutade satsningar – tidsbestämda	
Befintligt kollektivtrafikutbud (allmän/särskild trafik)	6,9
Volymökning kollektivtrafikutbud	
Tillkommande kapitalkostnader (Ordinarie, Underhåll, Strategiska)	10,6
Utökade skötseltytor, ökad driftskostnad till följd av investeringar i staden	5,9
Fria resor till daglig verksamhet	
Fria resor för pensionärer	
40-resekort och 3 timmars övergång	
Korrigerig ram	8,0
Pris och lönekompensation	2,9
Åtgärda bristande underhåll (ettårssatsning)	60,0
Trygghetsatsning Snyggt och Tryggt i Västerås, inklusive trygga stråk	6,0
Inför 40 resorskort och 3 timmars i övergång kollektivtrafiken	8,5
Gör försök med skolskjuts som kollektivtrafik, starta i Dingtuna (ettårigt pilotprojekt)	4,0
Inrätta en hundrastgård på öster	0,5
Ej majoritetens kollektivtrafikprioritering 2024	-32,0
Ökad självfinansieringsgrad kollektivtrafiken	-10,0
Effektivisera miljöinvesteringarna	-1,0
Årets budget	725,7
Ökning budgettram	70,3
% Ökning	10,7%

Fastighetsnämnden, mnkr	Budget 2025
Budgetram/resultatkravkrav	
Årets resultat	
Skollokaler	2,8
Verksamhetslokaler	
Särskilt boende	
Effektivisering konsultjänster	3,2
Översyn upphandling mål lägre hyror	-0,5
Ökad kamerabevakning ger mindre skadegörelse	1,0
Förbättrade friluftsområden	-1,0
Minskad administration och resultatkrav	1,5
Avkastningskrav lönesatsning 2024	-0,1
Totalt avkastningskrav för fastighetsnämnd	6,9

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

Otryggheten breder ut sig och det märks i västeråsarnas vardag. Det krävs krafttag mot otryggheten på alla nivåer och det är glädjande att vi nu har en regering som tar dessa frågor på allvar. Det behövs prioriteringar i Västerås stads budget som stärker och säkrar tryggheten för alla som bor, vistas och besöker Västerås. Vi lägger därför resurser under kommunstyrelsen för att kunna ta krafttag mot den växande otryggheten.

Det krävs konkreta åtgärder som flera ordningsvakter, utökade §3 områden (där ordningsvakter får ingripa), tillskapa trygga stråk med kameraövervakning och andra trygghetsskapande åtgärder, så att västeråsare vågar gå till affären och affärsidkaren kan ha öppet, att våga ta bussen från stationen eller gå hem på kvällen från en idrottsaktivitet. Vi budgeterar för att kunna ha tio ordningsvakter på heltid istället för som idag 2 ordningsvakter på deltid.

Citys utveckling är central och tillsammans med aktörerna i city behöver det tas fram konkreta förslag som gör city mer attraktivt och tryggt. Det handlar om allt ifrån att tillåta restauranger att ha uteserveringar och vinterterrasser till att genomföra en enklare ombyggnad av Stora torget så det blir tillgängligt för alla.

Vi vill fortsättningsvis se över om verksamheter kan samordnas för att kunna effektivisera arbetet och optimera resursutnyttjandet. Vi ser även att det finns stora samordningsvinster på lokalområdet så att fler verksamheter kan flytta från externt hyrda lokaler till stadshuset eller andra av staden ägda lokaler. Kostnaderna kan bli lägre genom att kraftigt minska de projekt som idag ligger under kommunstyrelsen.

Västerås har en central upphandlingsenhet som med ett effektivt arbete med samordning, uppföljning och kvalitetssäkring av upphandlingar kan spara pengar och underlätta för fler att bli leverantörer till Västerås. Vi måste också samordna upphandlingar med andra kommuner för att bli bättre och effektivare.

Ett annat område där resursoptimering kan ske på är stadens omfångsrika volym av olika policys, program och handlingsplaner. Där måste en begränsning och samordning ske eftersom det innebär ett omfattande administrativt arbete inte bara för kommunstyrelsen utan också för alla nämnder, styrelser och hela kommunorganisationen. Vi vill att Västerås stad begränsar deltagandet i olika typer av tävlingar, då dessa skapar en ökad administrativ börda. Stadens medlemskap behöver ses över och vi ska gå ur exempelvis Förbundet Agenda 2030 som kostar staden fler hundra tusen varje år.

Verksamhet som förutom vara en del i stadsledningskontoret köps av nämnder och styrelser måste ses över för att minska kostnaden. Vi behöver samordna och minska antalet kommunikatörer i staden. Vi ska också samordna controllers. Delar av HR verksamheten kan också upphandlas.

Under kommunstyrelsen har vi också samlat ett antal besparingar och satsningar som kommer att påverka andra nämnder och när åtgärden är genomförd behöver budgeten omfördelas till berörda nämnder.

Våra förslag:

- Västerås ska ha 10 ordningsvakter på heltid.
- Genomför fler trygghetsskapande åtgärder.

- Fokusera arbete och insatser på ett förbättrat företagsklimat och fler företagsetableringar.
- Fokusera på city vårt gemensamma vardagsrum.
- Kvalitetssäkra upphandlingar som ska genomföras i tid, förenklas och underlätta för fler att delta.
- Genomföra markanvisning enligt konceptet "första bostaden" enligt kommunfullmäktigebeslutet från 2017 samt till arkitekt när marknadsläget tillåter.
- Genomför markanvisning för trygghetsboende.
- Minska antalet styrdokument.
- Inför självfinansiering av vigslar.

Kommunstyrelsen, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	268,4
Ramjustering mellan nämnder	-8,6
Resultatkrav exploateringsverksamheten	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-1,0
Stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad	
Trygghetssatsning mot civilsamhället	
Pris och lönekompensation	2,2
Trygghetssatsning ordningsvakter, trygghetskameror	20,0
Attraktivt och snyggt city	1,0
Inget krav ekologiska inköp	-5,0
Självfinansiering vigslar	-2,5
Minskad inhyrning externa lokaler	-2,0
Avsluta medlemskap Fair Trade	-2,0
Gemensam upphandling andra kommuner	-1,0
Samordna controllers, minskat antal kommunikatörer, strategiska byggfrågor, upphandla delar HR,	-7,0
Minskning prenumerationer/medlemskap mm	-2,0
Årets budget	260,5
Ökning budgettram	0,7
% Ökning	0,3%

Stadsgemensamma kostnader, mnkr	Budget 2025
Räddningstjänsten Mälardalen	120,2
Medlemsbidrag till Västmanlandsmusiken	34,3
Medlemsbidrag till Västmanlandsteatern	14,2
Effektivisering kommunalförbunden	
Ägarbidrag till Nya Västerås Flygplats AB	15,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner exkl räntekostnader	240,8
Interna ränteintäkter	-141,0
Avkastningskrav (Kommunstyrelse och Fastighet)	-58,2
Finansiering/Avkastningskrav Hamnen	1,3
Ökade driftskostnader pga investeringar - ospecificerat	
Detaljplanekostnader (minskat antal konsulttjänster -5)	10,0
Extra lönesatsning 2024 (47,2 mnkr i ramflyttar till nämnderna)	
Avsatt av löneutrymmet 2025 för satsningar (0,3% enligt beslut AG)	22,0
Kommungemensam reserv	6,0
Tidigare beslutade satsningar	
Effektivisering konsultkostnader (15 mnkr i ramflytt till nämnder 2025)	
Ökade räntekostnader från 1,5-2,5%, befintliga anläggningar (bidrag till FN)	7,5
Ökad internhyra	5,4
Reglering semesterlöneskuld	3,0
Markhyra, Mälarenergi	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	18,2
Utdelning Kulturfonden och Asköviksfonden	3,1
Justeringspost externa finansiella kostnader - andra nämnder	-56,9
IT System	9,4
Oslo-Sthlm 2.55	5,6
Kompensation nämnder	
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften	12,8
Årets budget	271,4
Förändring budgettram	37,2
% Ökning	15,9%

Stadsgemensamma kostnader, förändringar mnkr	Budget 2025
Räddningstjänsten Mälardalen	8,9
Medlemsbidrag till Västmanlandsmusiken	2,0
Medlemsbidrag till Västmanlandsteatern	0,6
Effektivisering kommunalförbunden	
Ägarbidrag till Nya Västerås Flygplats AB	
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner exkl räntekostnader	41,9
Interna ränteintäkter	-1,0
Avkastningskrav (Kommunstyrelse och Fastighet)	-4,1
Finansiering/Avkastningskrav Hamnen	-1,2
Ökade driftskostnader pga investeringar - ospecificerat	
Detaljplanekostnader	-5
Extra lönesatsning 2024 (47,2 mnkr i ramflyttar till nämnderna)	-70,0
Avsatt av löneutrymmet 2025 för satsningar (0,3% enligt beslut AG)	22,0
Kommungemensam reserv	0,1
Tidigare beslutade satsningar	-5,0
Effektivisering konsultkostnader	15,0
Ökade räntekostnader från 1,5-2,5%, befintliga anläggningar (bidrag till FN)	
Ökad internhyra	
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	13,2
Utdelning Kulturfonden och Asköviksfonden	
Justeringspost externa fiansiella kostnader - andra nämnder	7,0
IT System	9,4
Oslo-Sthlm 2.55	5,6
Kompensation nämnder	
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften	-2,2
Årets budget	37,2

ÖVRIGA NÄMNDER, BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Västerås bolag och kommunalförbund har en stor betydelse för många av stadens grundläggande behov med exempelvis tillgång på el och värme, vatten och avlopp, avfallshantering och viktiga kommunikationer som hamn och flygplats. När vi nu befinner oss i en lågkonjunktur där hushåll och företag drabbas hårt är det viktigt att våra bolag håller nere sina avgifter så mycket som möjligt.

Mälarenergi är ett bolag som har oerhört stor betydelse för klimatomställningen. Det handlar om både värme och elproduktion som ska ske på ett hållbart sätt men också om att klara investeringar och reinvesteringar inom el, vatten och avlopp med nya möjligheter till exempelvis läkemedelsrening av avloppsvatten och PFAS rening av dricksvatten. För att finansiera ytterligare rening bör Mälarenergi exempelvis avyttra Fibra (dock inte svartfibern) och att Mälarenergi får behålla en del av överskottet där åtgärderna inte ska leda till höjda avgifter.

Principiellt ska det kommunala bostadsbolaget inte bygga när andra bolag kan och bygger. Tyvärr har det under tidigare högkonjunktur varit så att Bostad AB Mimer har byggt och byggt med låg avkastning så att bolaget idag är tyngt av skulder. En översyn av Mimers bostadsbestånd bör ske där det med fördel kan avyttras flera fastigheter till förmån för att tillskapa ekonomiska resurser att investera i boende för den äldre befolkningen (trygghetsboenden) i vår stad. Bostads AB Mimer ska inte äga mer än maximalt 30 % av hyresbostäderna i Västerås. Mimer behöver därför både sälja fler lägenheter och uppmuntra till ombildning särskilt i områden med många hyresrätter för att stå väl rustade inför framtiden. Mimer ska också köpa tillbaka Fredriksbergsbadet då de äger och sköter anslutande aktivitetspark.

Strategiska fastigheter behöver samverka med Västerås flygplats så att etableringar i anslutning till flygplatsen är verksamheter som utvecklar flygplatsen. I det längre perspektivet ska staden inte ha bolag som arbetar med strategiska fastigheter och konkurrerar på marknaden med andra fastighetsbolag.

Vafab Miljö är ett kommunalförbund som har stora utmaningar. Det är bra att det snart kommer att komma igång med hushållsnära insamling av plats och kartong. Den förändrade avgiften för företag har drabbat många små företag särskilt de som också använder företagsbilen för att lämna hushållets avfall på återbruken. Avgiften måste ses över så att mindre företag också kan lämna hushållets avfall med företagsbilen.

Räddningstjänsten Mälardalen är oerhört viktig för västeråsarnas trygghet. Socialdemokraternas expansion av Räddningstjänstförbundet har lett till ökade kostnader för västeråsarna som inte kommer västeråsarna till del. Vid omstrukturering och förändring måste exempelvis Skultuna kunna ges godtagbart skydd.

Kommunrevision, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	5,0
Ramjustering mellan nämnder	0,0
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Pris och lönekomensation	0,0
Ökning budgetram	0,0
% Ökning	0

Valnämnden, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	7,1
Ramjustering mellan nämnder	
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Demografi och volym - valår	-3,8
Pris och lönekomensation	0,1
Årets budget	3,4
Ökning budgetram	-3,7
% Ökning	-52,5%

Överförmyndaren, mnkr	Budget 2025
Budget föregående år	16,4
Ramjustering mellan nämnder	-0,1
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	
Korrigerig ram	0,3
Pris och lönekomensation	0,2
Höjd ersättning förvaltare och gode män.	0,2
Årets budget	17,0
Ökning budgetram	0,7

RESULTATRÄKNING

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2024	Budget 2025
Förskolenämnden	1 246,7	1 246,0
Grundskolenämnden	2 596,5	2 669,4
Utbildningsnämnden	960,5	965,7
Skultuna kommundelsnämnd	147,839	154,6
Äldrenämnden	1 901,2	1 940,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1 042,5	1 063,4
Individ- och familjenämnden	747,5	762,5
Arbetsmarknadsnämnden	388,1	372,8
Överförmyndarnämnden	16,3	17,0
Kulturnämnden	183,0	184,9
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	354,9	393,2
Tekniska nämnden	653,6	725,7
Byggnadsnämnden	32,9	28,5
Miljö- och konsumentnämnden	26,2	26,0
Kommunstyrelsen	268,4	260,5
Kommunrevisionen	5,0	5,0
Valnämnden	7,1	3,4
Delsumma Nämnder	10 578,3	10 819,0

Stadsgemensamma kostnader	234,3	271,4
Räddningstjänsten Mälardalen	111,3	120,2
Medlemsbidrag till Västmanlandsmusiken	32,3	34,3
Medlemsbidrag till Västmanlandsteatern	13,6	14,2
Ägarbidrag till Nya Västerås Flygplats AB	15,0	15,0
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	198,9	240,8
Interna ränteintäkter	-140,0	-141,0
Avkastningskrav	-54,1	-58,2
Finansiering/Avkastningskrav Hamnen	2,5	1,3
Ökade driftskostnader pga investeringar - ospecificerat	0,0	0,0
Detaljplanekostnader	15,0	10,0
Extra lönesatsning 2024 (47,2 mnkr i ramflyttar till nämnderna)	70,0	0,0
Avsatt av löneutrymmet 2025 för satsningar (0,3% enligt beslut AG)	0,0	22,0
Kommungemensam reserv	5,9	6,0
Tidigare beslutade satsningar	5,0	0,0
Effektivisering konsultkostnader 2024	-15,0	0,0
Ökade räntekostnader från 1,5-2,5%, befintliga anläggningar	7,5	7,5
Ökad internhyra	5,4	5,4
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0	3,0
Markhyra, Mälarenergi	-1,2	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	5,0	18,2
Utdelning Kulturfonden och Asköviksfonden	3,1	3,1
Justeringspost externa finansiella kostnader - andra nämnder	-63,9	-56,9
IT System		9,4
Oslo-Sthlm		5,6
Kompensation nämnder		0,0
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften	15,0	12,8

Verksamhetens nettokostnad	10 812,5	11 090,5
-----------------------------------	-----------------	-----------------

Skatteintäkter	8 686,5	9 101,5
Generella statsbidrag och utjämning	2 080,5	2 054,7
Totala skatteintäkter	10 767,0	11 156,2

Årets resultat exkl finansiella poster	-45,5	65,7
---	--------------	-------------

Finansiella intäkter	587,1	430,6
Finansiella kostnader	-541,5	-407,3
Summa finansnetto	45,6	23,3

Årets resultat inkl finansiella poster	0,1	89,0
Årets resultat i % av skatter generella bidrag	0,0%	0,80%

Resultaträkning, mnkr	Budget 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	2 408,3	2 444,5
Verksamhetens kostnader	-12 575,6	-12 873,6
Avskrivningar	-645,3	-661,3
Verksamhetens nettokostnad	-10 812,5	-11 090,5
Skatteintäkter not 1	8 686,5	9 101,5
Generella statsbidrag och utjämning not 1	2 080,5	2 054,7
Verksamhetens resultat	-45,5	65,7
Finansiella intäkter not 2	587,1	430,6
Finansiella kostnader not 3	-541,5	-407,3
Summa finansnetto	45,6	23,3
Resultat efter finansiella poster	0,1	89,0
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	0,0%	0,80%

Not 1 Kommunalbeskattning, generella statsbidrag och utjämning	Budget 2024	Plan 2025
Skatteintäkter	8 686,5	9 101,5
Inkomstutjämning	1 496,6	1 535,4
Kostnadsutjämning	-47,7	-50,0
Regleringspost	353,9	377,6
Införandebidrag	0,0	0,0
LSS-utjämning	-121,9	-122,2
Generella bidrag	105,8	0,0
Fastighetsavgift	293,8	313,9
Summa	10 767,0	11 156,2
Ökning jfr bud	693,7	389,2
Ökning (%)	6,9%	3,6%

Not 2 Finansiella intäkter	Budget 2024	Plan 2025
Utdelning kommunala bolag	145,4	125,4
Utdelning kommunala bolag		-50,0
Utdelning kulturfonden	3,0	3,0
Utdelning asköviksfonden	0,1	0,1
Ränteintäkter, internbanken	438,6	352,1
Summa externa finansiella intäkter	587,1	430,6

Not 3 - Finansiella kostnader	Budget 2024	Plan 2025
Räntekostnader, internbanken	-408,4	-316,9
Räntekostnader, pensionsavsättning	-69,1	-33,6
Finansiell leasing, fastigheter	-63,9	-56,9
Övriga räntekostnader, andra nämnder	0,0	0,0
Summa externa finansiella kostnader	-541,5	-407,3

INVESTERINGAR

Eftersom investeringsbudgeten för perioden 2024-2028 redan är beslutad och kommer att revideras först våren 2025 följer här samma skrivning som i budget 2024. I förslaget till investeringsram har antalet investeringar minskat kraftigt och förslaget innebär en investeringsram för 2024-2028. Därutöver behöver alla investeringar ses över för att se om det går att finna billigare alternativ som innebär en lägre investeringskostnad. Det kan handla om allt från materialval till val av upphandling. Projekt Målarporten måste ses över med fokus på att kraftigt minska kostnaderna och en station som ökar tillgängligheten istället för att bygga nya murar.

I Moderaternas förslag till investeringsram finns fler omprioriteringar. Vi har prioriterat nybyggnation av skola i Hökåsen och lagt in investering för ytterligare en förskola. Staden bör köpa äldreboenden Gotlandsgatan som ligger i ett attraktivt område och som idag inte används som äldreboende och är i mycket gott skick och kräver inte ombyggnation.

Fridnässkolan måste förverkligas och den planerade nya skolan ska genomföras och får inte försenas.

Ridcentret på öster måste byggas för att inte få onödiga kostnader för upprustning av befintlig anläggning. Stora torget behöver byggas om i mindre omfattning och belysning i city åtgärdas. Vi gör en prioritering att åtgärda bristande underhåll och att bygga motionsspår i Gäddeholm.

För att finansiera detta minskas ett antal mindre investeringar som ombyggnad Bäckbyhuset, Västeråsgården, Hoppbassäng i Skultuna och minskade energisparåtgärder. Därutöver ges ett uppdrag att öka försäljningen av fastigheter som exempelvis Elba och minskade investeringar i Målarporten som en följd av vi behöver avvakta infrastrukturpropositionen 2026.

Genom att bättre ta tillvara stadens strategiska möjligheter med tåg, flyg, båt och vägtransporter har Västerås stora förutsättningar att utvecklas som ett kommunikationsnav. På så sätt kan Västerås locka till sig nya invånare, studenter, företag och turister. Det är utbildning och omsorg samt investeringar som ger förutsättningar för fler jobb. Flera nya vägutbyggnader behöver genomföras, exempelvis Västerleden och många kan finansieras inom ramen för exploatering. Exempel är att delar av breddningen av Norrleden kommer att finansieras inom ramen för exploateringen av Sätra.

Skollokaler i Västerås måste vara funktionella och effektiva. Västerås stad kan inte tillåta att lokalkostnaderna ökar kraftigt eftersom det innebär att det blir mindre resurser till lärare. Västerås stad ska inte långsiktigt låsa fast sig i dyra lokallösningar. Skollokaler som byggs ska vara flexibla så att de kan användas för olika utbildningsverksamheter. Skolor i strategiska lägen och som långsiktigt kommer att behövas som skolor ska därför behållas inom stadens ägo.

Det behövs fler trygghetsboenden i Västerås för att möta alla de äldre som upplever en otrygghet men som inte har ett stort omsorgsbehov. Därför måste staden ge i uppdrag till Bostads AB Mimer att bygga trygghetsboenden och också erbjuda att hyra in ett antal lägenheter hos de privata aktörer som bygger trygghetsboenden. Vi vill dessutom bygga kombinationsboenden med lägenheter, trygghetsboenden, äldreboende och servicehus för att möta de individuella behov som finns.

Våra förslag:

- Bygg skola i Hökåsen och ytterligare en förskola
- Bygg ridcenter på öster
- Gör en mindre ombyggnad Stora torget och se över belysning i city
- Åtgärda bristande underhåll
- Sälj kommunala fastigheter som inte behövs för den primära kommunala verksamheten
- Minskad investeringsvolym Mälarporten, avvakta infrastrukturpropositionen 2026

Investeringsbudget	mnkr
Fastighetsnämnden	4102,2
Kommunstyrelsen	52,5
Förskolenämnden	56,3
Grundskolenämnden	128,2
Utbildningsnämnden	46
Skultuna kommundelsnämnd	15,8
Äldrenämnden	29
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	5,8
Individ och familjenämnden	4,3
Arbetsmarknadsnämnden	3,8
Kulturnämnden	39
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	93,5
Tekniska nämnden ordinarie	211,0
Tekniska nämnden, gatu- och brounderhåll	344,0
Tekniska nämnden, strategiska	669,9
Tekniska nämnden, övriga	0
Tekniska nämnden, exploateringsbidrag	-34,6
Tekniska nämnden, investeringsbidrag	-165,4
Byggnadsnämnden	1,6
Miljö- och konsumentnämnden	2
Summa exkl. exploatering, mark och Mälarporten	5604,9
Kommunstyrelsen exploatering	1042,0
Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	38,1
Kommunstyrelsen projekt Mälarporten – inkomster	-193,5
Kommunstyrelsen projekt Mälarporten – utgifter	820,3
Summa exploatering mark och Mälarporten	1706,9
Summa totalt investeringar	

Fastighetsnämnden investering mnkr	2024-2028
Grundskola inklusive Skultuna	2302,5
Förskola inklusive Skultuna	657
Gymnasieskola	178
Idrottsfastigheter inklusive Skultuna	335
Kulturfastigheter	1
Boenden	221,3
Arbetsmarknadsnämnden	1
Övriga fastighetsinvesteringar	243,2
Hamnen utveckling	40
Extern hyra (ej skattefinansierad)	223,2
Försäljningar	-100
Summa Fastighetsnämnden	4102,2

SAMMANFATTNING

Västerås ska vara en fri, trygg och stark stad. Vi vet att Västerås kan bättre. Vi kan och ska vara den stad som alla västeråsare är stolta över. Då krävs det åtgärder i en budget. Åtgärder som ökar valfriheten, gör Västerås renare, snyggare och tryggare och som fokuserar på omsorg och utbildning. Det handlar om att prioritera åtgärder för ökad trygghet i Västerås med en satsning på att anställa tio ordningsvakter på heltid och att sätta upp fler trygghetskameror. Skolresultaten måste förbättras där fler lyckas i skolan och fler når toppbetygen. Det handlar inte bara om ökade resurser, utan vad man gör för att stödja skolan i sitt arbete. Västeråsarna ska också få behålla mer av sina inkomster.

När man blir äldre och behöver hjälp och stöd är det självklart för oss att man ska kunna välja både vem som utför hemtjänsten och på vilket boende man vill bo, därför vill vi införa en äldrepeng för äldreboenden. Kvalitet och medicinsk säkerhet inom äldreomsorgen i Västerås måste förstärkas. Ensamheten bland många äldre måste tas på allvar och därför inför vi daglig verksamhet för de som önskar.

Bidragsberoendet måste stoppas och det krävs åtgärder med allt ifrån modeller med krav på heldagsaktivitet för försörjningsstöd och hembesök. Det ska fokuseras på arbetsmarknadsåtgärder som leder till jobb och som exempelvis hjälper till att göra Västerås snyggt och tryggt.

Det får aldrig vara möjligt att fuska sig till stöd när det finns så många som är i riktigt behov av hjälp. Företag skapar jobb och därför måste stadens näringslivsklimat förbättras med bland annat uppsökande verksamhet gentemot små och medelstora företag.

Att inte ta hand om befintlig infrastruktur gör att vi riskerar ännu högre kostnader framöver. Vi gör därför stora engångssatsningar för att åtgärda bristande underhåll.

Det behöver införas läkemedelsrening av vårt avloppsvatten och vi behöver påbörja arbetet med rening av vårt dricksvatten från PFAS. Genom att låta Mälarenergi behålla del av sitt överskott kan detta arbete påbörjas.

Några av våra moderata förslag:

- Tio ordningsvakter på heltid istället för 2 på deltid.
- Öka den rörliga skolpengen och minska barngruppernas storlek i förskolan.
- Inför en äldrepeng för äldreboenden och bygg fler trygghetsboenden.
- Sänk skatten, låt västeråsarna behålla mer av sin inkomst.
- Förbättra näringslivsklimatet.
- Åtgärda bristande underhåll på gator, vägar cykel- och gångvägar, lekplatser och stadens byggnader.
- Ge Mälarenergi i uppdrag att påbörja åtgärder mot läkemedel i avloppsvatten och PFAS i dricksvattnet genom att låta bolaget behålla en del av överskottet.

Detta finansieras genom bland annat:

- Krav på heldagsverksamhet för försörjningsstöd.
- Samordna öppettider i förskolan och barn till föräldralediga som inte har särskilda behov ska inte automatiskt ha rätt till fritidshem.
- Öka självfinansieringsgraden.
- Åtgärda välfärdsbrott
- Minska antalet uppdrag som inte är prioriterade, ger mindre administration.

